

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos péld. sor egyszer 20 fl.,
 minden következőnél 16 fillér.

Nyitási péld. sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Szerda, szeptember 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- Közös minisztertanács Bécsben.
- Mennyi a betét a fővárosi bankokban?
- Kossuth Ferenc az aradi ünnepségen.
- Az elajándékozott gyermek.
- Kötéláttal halált kérnek a zágrábi hazaárulókra.
- Füstbe ment léghajzás.
- Ítélet a lövőpetri-i bűnyűben.
- Árverés a zálogházban.
- György herceg fogoly.
- Teljes ülés a kamarában.
- Párbaj a sétátéren.
- Tilos az udvarlásság.

Uj megalázás.

Arad, szeptember 14.

Őfelsége és a magyar bankcsoport között tehát igazán csak a terminus dolgában van eltérés. A bankcsoport terve szerint 1917-ben lesz meg az önálló magyar bank, a felség pedig úgy nyilatkozott, hogy soha. Számok nélkül is határozott, sziklaszilárd dátum ez s nekünk már nem is szokatlan. Ugyanerre az időre helyezte kilátásba a legfelsőbb kegy a magyar vezényszót is. Tehát lassanként együvé kerül mind a nemzeti követelés. Sajátságos, hogy ezt az újabb sohá-t, amely állítólag még júniusban hangzott el, a bécsi hivatalosak a nagy hadgyakorlatok után publikálják, ép úgy, mint a chlopy-i manőver vége hozta meg a magyar katonai nyelv lefűvását. Grossmeseritsch után a külön bank kivánságát rugják hátra. Az

osztrák nagy hadgyakorlatok úgy lát-szik ezután mindig így lesznek: vagy az északi hadsereg győz, vagy a déli, de végül a magyarok szenvednek vereséget.

Tehát: soha. Talán már váratlanul se éri a magyar közvéleményt. Annyira kétségtelen volt Bécsnek me-rev ellenállása, s oly kevéssé tud-tunk bizni a függetlenségi párt egy csoportjának ismeretes akciójában, hogy ezt a vágyat, ezt a jogot körül-belül el is altattuk, ha ugyan el nem temettük. A mi a bécsi sajtóban — s aligha alap nélkül — reprodukált uralkodói nyilatkozatban bántó, le-alázó: az a mód, a mely a korona egyoldalú akarától tesz függővé valamit, a mi a törvényhozás hatás-körén is mulik. A katonai kérdések idején még lehetett a királynak szá-mon nem kérhető felségjogairól szólni. De egy gazdasági kérdésben se le-het a nemzetnek akarata, módja a cselekvésre?

Miután azonban úgy is tudtuk, hogy külön bank nem lesz, körül-belül mindegy, hogy ebbe ünnepies enunciacióval vagy a nélkül kell be-lenyugodni. A nyomatékkal kiejtett „soha” ugyan minden időkre ki akar-ja irtani a gazdasági önállóság-hoz való reményt a magyar szivekből, — de örökkévaló berendezkedést még Bécs se tud teremteni, ha még oly elbiza-kodott is a hatalmában.

Hanem a nagy megtagadó szónak

egyéb hangok is járnak a nyomában. Külön bankot nem kapunk, ellenben meg kell szavaznunk: százhatvan millió anneksziós költséget, kétszáz-hatvan milliót tengeri vas-szörnyekre, husz milliót hordozható táborigony-hákra — és egyéb milliókat egye-bekre. Ezt az új sohá-t tehát körül-belül fél milliárddal kell megfizetni. Szent isten, ha ennyibe kerül a kü-lön bank megtagadása, mennyi mil-liárdot kellene fizetni, ha egyszer megadnák?

De hát erről nem lehet tárgyalni. A bécsi alku, amikor magyarokról volt szó, mindig így alakult: én nem adok, de te fizetsz. Ami a kezemben van, az nálam marad, de a mi a te zsebedben van, annak is hozzám kell jutni. Volt idő, egyszer, de csak átfu-tóan, amikor az ily áldozatok ellen-ben nemzeti engedményeket csillog-tattak. Most már azzal se kecsegtet-nek. Akkor a legdurvábbak, amikor a legtöbbet követelik tőlünk. A sze-relem aberrációiban van ilyesmire példa. Vannak nők, akik a férfinak annál inkább odaadják magukat, minél kegyetlenebb az hozzájuk. Mi-nél jobban ütlegeli őket, annál szen-vedélyesebben adják azután a csó-kot.

Vajjon ilyen az a különös viszony, amelyben Magyarország Béccsel él? Vajjon az újabb „soha” csak növelni fogja a meglapulást, szolgálatkész-séget Ausztriával szemben, — vagy pe-

Fődolog a gesztus.

Ira: Kanizsal Ferenc.

A vizsgálóbíró: Tessék helyet foglalni.
 A festő: Köszönöm. (Leül az asztallal szemközt helyezett székre. Könnyed mosolyt erőltet, mintha az eset csöppet sem izgatná.)
 A vizsgálóbíró (az iratokba tekint): Rás-polyi Endre ur, festőművész, harmincöt éves, nős, gyermeke nincs, evangélikus református, büntetve volt...
 A festő: Párbaj miatt!
 A vizsgálóbíró: Na, hiszen az mindegy... Lakik Göncölszék-utca 32., — ugyebár?
 A festő: Igen.
 A vizsgálóbíró: Mielőtt a vádra térnénk, tisztázni fogjuk a tényállást.
 A festő: Oh, ez igen egyszerű. Kérem...
 A vizsgálóbíró: Majd én elmondom. Teg-nap délelben ön megjelent a váci-utcai Ardos-féle porcellánkereskedésben, ahol egy rene-zsánsz-stilű virágvázát választott ki, hosszabb keresgélés után. (Egy mellékasztalra mutat.) Ez volt az a váza?
 A festő (meglepdődik): Igen.
 A vizsgálóbíró: Harmincöt forintban al-kudott meg. Fizetésre kerülvén a sor, ön egy százkoronással fizetett. Vissza is kapott a pénz-ből tizenöt forintot, vagyis harminc koronát. Megvárta, amíg a vázát becsomagolják. A cso-magot hóna alá vette és távozott. Mikor az utcára ért, a kereskedő ön után futott és kér-

dőre vonta, hogyan mert százkoronás bankó helyett egy sorsjegyreklámocédulával fizetni.

A festő: Igen, de...
 A vizsgálóbíró: Pardon. Így történt?
 A festő: Így történt, hanem előre kell bo-csátanom...
 A vizsgálóbíró: Ne zavarjuk össze a dol-gokat. (Felmutatja a reklámocédulát.) Ez volt az az állítólagos százkoronás. Ezzel fi-zett, igaz-e?
 A festő: Nem tagadom... Hanem...
 A vizsgálóbíró (az ujjai közt forgatja a cédulát). Az egyik oldalon van a sersjegyaru-sító cég hirdetési szövege, a másik oldalon a százkoronás bankjegy meglepően ügyes fény-kép-másolata. Ha ezt a cédulát összehajtom, bárki elfogadja jó pénz gyanánt... Igazán csu-dálom, hogy a rendőrség hamarabb be nem tiltotta ennek a reklámocédulának forgalmazá-sát... Hiszen tudomásom szerint van is erről miniszteri rendelet...
 A festő: Elég baj, nekem a legnagyobb baj, hogy ezt a rendeletet nem alkalmazzák elég szigorúan...
 A vizsgálóbíró (élesen): Ugy van, önnek a legnagyobb baj!
 A festő (méltatlankodva): Olyan baj azon-ban, amely alól fényesen tisztázni fogom ma-gam...
 A vizsgálóbíró: Majd a törvényszék előtt, ha lehetséges!
 A festő (felugrik ültéből): Uram!
 A vizsgálóbíró (nyugodtan): Kérem, ne

heveskedjünk. Uri emberektől joggal elvárom, hogy udvarias bánásmódot, melylyel nem éppen tartozom, nyugodt magaviselettel hono-rálják. Tessék helyet foglalni.

A festő (leül): Ha jól sejtem, ön azt hiszi rólam, hogy be akartam csapni a porcel-lánkereskedőt.
 A vizsgálóbíró: Nem azért vagyok itt, hogy megmondjam, mit hiszek, mit nem hi-szek. Az én feladatomban a tényállás tisztázására és az ezzel összefüggő körülmények megállá-pítására vonatkozik. Véleményt majd a királyi ügyész ur sziveskedik formálni.
 A festő: De kérem, biztosíthatom, odáig nem fejlődik a dolog... Eagedje megmon-danom, hogy...
 A vizsgálóbíró: Nem engedek semmit. Önt zárt kocsin a rendőrségre vitték, ahol kiderült, hogy a tárcájában még nyolcvan dar-ab ilyen bankó volt... (Felmutatja a festő bugyellárisát.) Itt van. Nos, igaz-e ez?
 A festő: Igaz, de...
 A vizsgálóbíró: Tehát igaz. Feleljen most a következő kérdésekre. Önnek a lakásán, be-zárt asztalfiókban, kétezernégyszáz korona kész-pénze van. Ez a készpénz azonban valódi, hamisítatlan jó bankókból áll.
 A festő (meglepdődve): Igen, de hát... honnét tudják ezt?
 A vizsgálóbíró: Házkutatást tartottunk.
 A festő: Hogyan! (Felugrik.) Nohát ez disznóság! Erti uram?! (Döngeti az íróasztalt

dig életre támad egyszer a terheit és megaláztatását megsokalló, erőt használó, igazi önértet?

Közös minisztertanács Bécsben.

A helyzet nehézségei. — Zichy Aladár a királynál.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 14

Wekerle Sándor miniszterelnök, a ki, mint megirtuk, tegnap este Bécsbe érkezett, ma egész nap fontos tanácskozásokat folytatott a magyar válságról és a közös költségvetésről. Hosszu ideig tárgyalt az Osztrák Magyar Bank kormányzójával, majd Zichy Aladár gróffal, aki ma délelőtt külön kihallgatáson volt a királynál. Wekerle audienciájára csak holnap kerül a sor, mert ma délelőtt és délután is közös miniszteri tanácskozáson vett részt.

A válság mai állapotáról jórészt reménytelen hírek érkeznek. Már a közös kiadások óriási növekedése is nehéz feladatot ró a kormányra, még inkább pedig a magyar válság, melynek megoldása iránt még mindig nincs egyező terve a Wekerle-kormány tagjainak.

Mai tudósításunk a politikai helyzetről itt következik:

Wekerle tanácskozását.

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök a mai egész napot a közös miniszterekkel való tanácskozásoknak szentelte, amelyeknek politikai jelentősége is van, mert a költségvetési kérdések erősen belejátszanak az aktuális politikába. Hogy a magyar miniszterelnök bécsi tartózkodásának ezenfelül más politikai fontossága is van, azt semmiféle részről sem tagadják. Ezekkel a politikai kérdésekkel áll kétségtelenül összefüggésben — mint a N. Fr. Pr. jelenti — az a hosszú megbeszélés is, melyet Wekerle ma Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszterrel folytatott

és melyet aztán Zichy Aladár grófnak a királynál való kihallgatása követett. Bárha ezt a kihallgatást azzal indokolják, hogy Zichy grófnak a király Ischlbe való elutazása óta még nem volt alkalma a királlyal találkozni, aligha téves az a feltevés, hogy Zichy mai kihallgatása nem volt más, mint Wekerle holnap kihallgatásának az előkészítése.

Wekerlének mostani bécsi tartózkodása alatt teljes bizonyosságot kell szereznie arról, hogy a mostani kormány és a mostani pártok továbbra is kormányon maradhatnak-e, vagyis, hogy megegyezhet-e a bécsi körökkel és a királlyal olyan kibontakozási tervben, amelyet Budapesten is elfogadnak.

Félhivatalosan jelentik: Wekerle miniszterelnök ma délelőtt tanácskozott Popovics Sándorral, az Osztrák Magyar Bank kormányzójával, majd később Zichy Aladár gróf miniszterrel értekezett. 11 órakor résztvett a külügyminiszteriumban Aerenthal külügyminiszter elnökségével tartott közösminiszteri tanácskozáson, mely ma egész nap tartott. Wekerle miniszterelnök holnap jelenik meg kihallgatáson a királynál. Ma csupán Zichy Aladár gróf volt délelőtt kihallgatáson a királynál.

A Bud. Tud. még ezt jelenti: Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter, Wekerle Sándor miniszterelnökkel a Magyar Házban folytatott tanácskozás után Schönbrunnba hajtatott, ahol a király délelőtt tizenegy órakor külön kihallgatáson fogadta. A miniszter a király ischli nyaralása óta ma volt először a Felső előtt, hogy — mint ez a király minden nyári tartózkodásának befejezése után szokásban van, a folyóügyekről jelentést tegyen.

A közösetgyes milliók.

Bécsből jelentik: Ma délelőtt 11 órakor kezdődött meg a belügyminiszteriumban gróf Aerenthal közös külügyminiszter elnökségével a közös miniszteri értekezlet, melyen magyar részről Wekerle Sándor miniszterelnök-pénzügyminiszter vett részt, kivüle ott volt a három közös miniszter, továbbá Montecuccoli gróf tengerészeti parancsnok, Bienert báró osztrák miniszterelnök és Bilinski lovag osztrák pénzügyminiszter.

A minisztertanács harmadfél óra hosszat tartott. Megvitatták az 1910. évi közös költ-

ségvetést, melynek keretében a hadügyi vezetőség a múlt téli katonai tulkiadások utólagos megszavazását is kéri a delegációktól. E kiadás maga 160 millió koronára rug, melyhez hozzájárulnak még — mint már tegnap megirtuk — a haditengerészet és az új hadi beruházások milliói. Wekerle ma csupán tájékozódást szerzett ezekről és ad referendum vette a költségvetési tervezetben azt, hogy melyek azok a halaszthatatlan tételek, melyeknek megszavazására minden körülmények között számítanak a közös miniszterek.

Ellentétek a kormányban.

A mai budapesti és bécsi lapok általában annak a nézetnek adnak kifejezést, hogy a politikai helyzet nagyon komoly. A kibontakozás reménye tegnap óta alászállott. A függetlenségi párt hivatalos lapja, a „Budapest“ feltűnően borus hangon ír a helyzetről. A lap a többi között ezeket írja:

„Értesülésünk szerint a miniszteri tanácskozások során elvi, illetőleg egységes megállapodás a kibontakozás irányára nézve nem történt. Világosabban szólva, ez annyit jelent, hogy az a megoldási terv, amely egy olyan átmeneti kabinetet vett alapul, amely átmeneti kabinet tisztán a választójogi reform keresztülvitelére és e processzus tartamára alakult volna, ez a terv nem nyerte meg az értekezlet szolidáris vétumát. Wekerle Sándor miniszterelnök tehát, aki ma délután Bécsbe utazott s holnap kihallgatáson jelenik meg a királynál, csupán referálhat a történekről, de nincs abban a helyzetben, hogy a kibontakozásra nézve a kormány nevében pozitív előterjesztést tehessen az uralkodónak. A helyzet súlypontja tehát a mai napon újra Bécsbe helyeződött át s most ismét a királyi döntéstől függ a válság-tovafejlődése az új alap, a melyen valaminő irányban kibontakozási programot lehetne fölépíteni. Nem tagadható, így vallják beavatott politikai körök is, hogy a helyzet rendkívül komoly, főként amaz aknamunka folytán, amely egyenesen nemzetrontó céllal valóságos uszítási munkát végzett ellenünk Bécsben.“

Királyi nő az önálló bank ellen.

A bécsi „N. Fr. Presse“ írja mai számában:

Junius hónap vége felé történt,

az öklével.) Hogy mertek betörni a lakásomba?! Magánlaksértés! Ezért számolunk!

A vizsgálóbíró (durván): Ne szentelenkedjék! Behívom a szolgálkat és előttük tárgyalunk. Tiszteletet követelek a személyemnek! Üljön le! (A festő leül.) Honnan szerezte azt a pénzt?

A festő: Eladtam „Téli alkony“ című festményemet.

A vizsgálóbíró: Mennyiért?

A festő: Kétezer koronáért.

A vizsgálóbíró (jegyez): És a többi négy-száz korona?

A festő: Az még előbből maradt.

A vizsgálóbíró (jegyez): Ki vette meg a képet?

A festő: Pongrácz János gróf.

A vizsgálóbíró (jegyez): Majd kiderül. (Gunyosán): A látszat mutatja, hogy ön a penzt a százkoronásából visszajáró jó pénzekből gyűjti.

A festő (hallgat).

A vizsgálóbíró (diadalmasan): Nos? Egy szava sinez ehhez? Az elébb még ugrált!

A festő: Nem. Meggondoltam a dolgot. Nem fogok heveskedni, mert ezzel csak rontok az ügyemen. Majd ha kitisztáztuk ezt a dolgot, uraságod ugyanis vagy bocsánatot kér tőlem, vagy pedig fegyveres elégtételt ad. (Izgatottan.) Egész éjszaka a rendőrségen tartottak! Nem engedtek haza! És házkutatás! Szegény feleségem...

A vizsgálóbíró: Figyelmeztetem, hogy most már a méltánylandó önérték se késztesse önt esetleges hazudozásokra... Csak az igazat mondja, mert a feleségét is kihallgattam. Vallomása itt van. (Egy iv papirost mutat.)

A festő (a papiros után kap): Hadd látom!

A vizsgálóbíró (nevet): Csak nem gondolja komolyan, hogy megmutatom?

A festő: Igaz... (Derülten): De hiszen akkor sehogysem értem a dolgot. Ha a feleségemet kihallgatták, akkor nekem már régen otthon kellene lennem...

A vizsgálóbíró (nézegetve a reklámcédulát): Szavamra, kitűnő masolat... Ha az ember behajtja, így, bárki elfogadja százkoronás bankó gyanánt... (Fontoskodva és ravaszul.) Kedves Ráspolyi ur, tegyük túl egymást a kölcsönös bizalmatlanságon. Uri emberek taroznak egymásnak annyi udvariassággal, hogy minden körülmények közt könnyítsenek bizonyos dolgok megoldásán, melyekben kölcsönösen érdekelve vannak. Higyje el, magam sajnálom legjobban és ön felfoghatja, hogy amidőn kötelességemet teljesítem, akkor csakis kötelességet teljesítek. Legyen oly kegyes, könynyitse meg a feladatomat...

A festő: Kérem! Roppant szívesen; tehát...

A vizsgálóbíró: Megálljunk. Ön mulatós

ember hírében áll. Szereti a vidám társaságot, a pezsgőt, a cigányt...

A festő: Valóban.

A vizsgálóbíró: Nos, hiszen sokan vagyunk így, (élesen): de nem mindajánknak van pénzünk... Mi is az ön kedvenc nótája?

A festő: A dologra tartozik ez?

A vizsgálóbíró: Kértem, hogy ne akadékoskodjék. Különb, ha nem felel, megmondom én... (a jegyzeteibe pillant): „Ezt a kerék erdőt járom én.“ Nincs rossz ízlése. Jó magyar nóta.

A festő (zavartan): Nos, igen. Ez a nótám, de talán nem fontos.

A vizsgálóbíró (főlnyiesen): Sokkal fontosabb, mint gondolja. Tegnapelőtt éjszaka is lumpolt. Ennél a nótánál.

A festő: Igen. Igen... Épp azért akartam a feleségemet meglepni a virágvázával, hogy kibékítem. Nagyon duzzogott, hogy hajnali négy órakor vetődtem haza...

A vizsgálóbíró: És ön, kedves Ráspolyi ur, a primásnak ezerháromszáz koronát fizetett akkor éjjel... Miből futja ez a rengeteg pazarlás?

A festő: Ilyen reklámcédulákkal fizetek a cigányoknak.

A vizsgálóbíró (diadalmasan): Ugy? (jegyez.) Ugy?

A festő: Kérem kihallgattatni Vályog Pethi cigányprimást, hogy én mindig ilyen cédulák-

hogy a király Budapestről, ahol több magyar minisztert és politikust hallgatott meg a válság ügyében, visszatért Bécsbe. Akkor a király magánkihallgatáson fogadta a koalíció egyik előkelő tagját és előtte a következő kijelentést tette:

— Es én mégis kijelentem az urak mindegyikének, hogy a közös bank szétválasztásába *sohasem fogom beleegyezésemet adni.* Ezt határozott formában kijelentettem Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek is. Sőt mi több, felhatalmaztam őt, hogy ezt az elhatározásomat pártjával is tudassa. Mégis úgy látszik, hogy a bankcsoport egyes lapjai erről egyáltalán nem vettek tudomást.

Kossuth Ferenc — írja tovább a Presse — Budapestre való visszautazása után a király e kijelentését a függetlenségi pártklub társalgójában közölte az őt körülvevő képviselőkkel és hozzátette, hogy nem sikerült neki, a király véleményét megváltoztatni. A szemrehányás, amely a felség szavaiból kiolvasható, azokra vonatkozik, akik a bankagitációt Kossuth e kijelentése után is folytatták, sőt hirdették, hogy törekvéseik közel állanak a sikerhez, miáltal a helyzetet még jobban összezárták.

A minisztertanács eredménye.

Ejjel jelenti tudósítónk:

A mai közös minisztertanács nem jutottak megállapodásra. Ugy az osztrák, mint a magyar kormány képviselői kijelentették a közös miniszterek előtt, hogy az előterjesztett *nagy katonai követeléseket alig fogadják el, mert nincs kilátásuk arra, hogy a két parlament azokat változatlanul jóváhagyja.* Ezért a közös minisztertanácsnak még folytatása lesz, még pedig *szombaton*, mert Wekerle kijelentette, hogy neki csütörtökön és pénteken fontos tanácskozások miatt Budapesten kell lennie.

Wekerle kihallgatása holnap reggel 9 órára van kitűzve. A király, aki jelenleg Schönbrunnban tartózkodik, ezért reggel a Hofburgba fog menni. Wekerle audienciája után még Aerenhallal fog tanácskozni és valószínűleg még holnap visszautazik Budapestre.

Az elajándékozott gyermek.

Egy anya szenvedései.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 14

Két vagy három hete egy trieszti napilap apróhirdetési között szokatlan tartalmu ajánlat jelent meg. Egy anya fordult benne a jó emberekhez és felajánlotta nekik örökre két hónapos egészséges leánygyermekét. A ki a hirdetést közzétette, egy Maria Zamparo nevű huszonkét éves varrónő.

A boldogtalan teremtés korán árvaságra jutott s azóta két kezének munkájából él. Husz esztendőskorában megismerkedett egy fiatal emberrel, a ki házassági ígérettel megajánlta s miután anyává tette, cserben hagyta. A szegény anyára rettenetes nélkülözések következtek. A szörnyű nyomoruság kicsi gyermekét is megölte. De első botlása után másodszor is megbotlott Zamparo Mária. Megint házasságot ígért neki egy lelkes ember s a viszonynak megint gyermek lett a gyümölcse. Ezt a gyermekét minden áron meg akarta menteni a szerencsétlen anya az éhenpusztulástól. És mert ő maga csak egyre mélyebbre sülyedt a nyomoruságba, ezért tette közzé a hirdetést.

De napok multak el és senki se jelentkezett. Végre a legnagyobb kétségbeesés küszöbén beállított nyomoruságos lakására egy elegáns ruházatu, cifra ur, akinek ujjai csak úgy csillogtak a sok gyűrűtől. Sima beszédű, idegenes kiejtésű, köpcös, barna arcu ember volt. Elmondta, hogy örökre fogadja gyermekét. Három gyermeke halt meg csecsemő korában s nincsen nagyobb vágya neki és feleségének, minthogy gyermek gyűgyögése élénkítse meg házukat. Gyermeke sorsa miatt, ugymond az anyának, egy pillanatra se aggódjék. A kis

lányt bőségben nevelik fel, férjhez is adják, sőt megeshetik, hogy valami hercegnek lesz a felesége. Mert ő meg felesége Alexandriában élnek, palotájuk, birtokuk van s gazdag, boldog embert csinálnak a kis leányból is.

A szegény nőben a csillogó ajánlatok halatára is feltámadt az anya s már megbánta, hogy gyermekét felajánlotta idegeneknek. De az egyiptomi ur igen nyájasan folytatta rábeszélését s az anya végre engedett. Csak a nevet tudakolta gyermeke jöltevőjének.

— Azt nem mondhatom meg, — felelte az idegen, — mert a gyermekéről örökre le kell mondania s ha a nevemet megtudná, könnyen alkalmatlankodhatnék, vissza is követelhetné a leánykát.

Az anya ekkor rimázkodva kérte, hogy vigye el őt is, fogadja szolgálatába, engedje, hogy gyermeke közelében lehessen. Az egyiptomi ur erre tagadóan felelt. Zamparo Mária végre sirva *mindenbe beleegyezett.* Kijelentette, hogy átengedi gyermekét, *örökre lemond róla*, csak boldoggá tegye nevelőapja. Az idegen ur másnap újra megjelent, még egyszer megkérdezte tőle, hogy feltétlenül lemond-e gyermekéről s az igenlő válasza el is vitte magával a leánykát. A szegény anyának néhány koronát nyomott kárpótlásul a markába. A szerencsétlen teremtést annyira megviselte nagy lelki küzdelme, hogy *ágyának esett.* Szállásadónője volt az, akit kétség fogott el az idegen ur jó szándékaira nézve s az egész esetet feljelentette a rendőrségnek. A trieszti rendőrség most életre-halálra keresi a titokzatos idegent, akiről azt hiszi, hogy *emberkufár.* De a gyanus embernek semmi nyoma eddig. Ugy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Képző és Iparművészeti Társulat választmányja szeptember hó 16-án, csütörtökön délután 5 órakor a városháza első emeleti tanácstermében ülést tart. Targysorozat a következő: A legutóbbi választmányi ülés jegyzőkönyvének feloivasása és hitelesítése. Ablakerkély pályázat bíráló bizottságának megválasztása. Kiállítás előkészítése. Pénztáros jelentése. Új tagok felvétele. Indítványok.

kal fizettem neki. És eddig legalább hatvan-ezer koronát!

A *vizsgálóbíró*: Csinos! Valóban csinos... (Jegyez.) Legyen nyugodt, Vályog Petit már kihallgattuk.

A *festő*: Őt is? A feleségemet is? (Örömmel.) De hiszen akkor rendben vagyunk! Remélem, most már hazamehetek?

A *vizsgálóbíró*: Hagyjuk ezt. Hagyjuk. Paralizist akar szimulálni? Kedves Ráspolyi ur, már megkértem, hogy ne okoskodjék. (Átyailag, de nagyon fufangosan.) Hát valóban nem képes méltányolni az én jóakaratomat?

A *festő*: Köszönöm. Azt akarja, hogy beosukjanak?

A *vizsgálóbíró*: Nem. Reám az ítélet nem tartozik. Az még messze van. Hanem, kedves Ráspolyi barátom, az fáj nekem roppantul, hogy egy ilyen intelligens uriember csökönös bizalmatlanságot fejt ki, holott műveltségénél fogva tárgyias magaslatra kellene emelkednie és elismernie az igazságszolgáltatás tekintélyét. En a magam részéről azzal kísérlem — de sajnos, hiába — az ön emelkedettségét fölkelteni, hogy eltekintek a paragrafusoktól és a lélek embere vagyok. Ismerem a lelket és a szerint mérlegek. Így például tudom, hogy a művészlélek, a zseni, a maga fenséges zabolatlanságában, gyakran, szinte törvénytelenül ütközik a társadalmi rend törvényeibe. Lássá, ott van Wilde, a drámaíró... A művészekben megvan a bűnözési hajlam, következésképp kisebb mértékben vonha-

tók felelősségre... A zseni az Istennek oly ajándéka, mely, mint a rózsá, magával hozza tövisseit is. (A vizsgálóbírónak nagyon tetszik, amit mond. Ünnepelesen): Egy jobb korban, ha majd mindenki osztja ezt a felfogást, ha majd a büntető-igazságszolgáltatás is számol ezekkel a körülményekkel, másként leszünk. (A vizsgálat érdekében hazudva): Lássá, egy festménye az ebédlóm falát ékesíti. Egy ismerősömtől kaptam. És dacára a történeteknek, a képet nem távolítom el a falról. Sőt büszke vagyok, hogy személyes ismerőseim közé számíthatom. Egyben végtelenül sajnálom, hogy ily körülmények közepette kellett önnek megismerkednem...

A *festő* (kezet akar nyujtani): Uram... de...

A *vizsgálóbíró* (visszahuzza a kezét): Boszánat, itt vizsgálóbíró vagyok!... (Ravaszu): Ha majd egyszer más viszonyok közt szerencsém lehet... Tisztelt Ráspolyi ur, könnyítse meg a dolgomat... Ma még harminc ügyet kell letárgyalnom. Nemde, ön lesz olyan szives...

A *festő*: Leszek. Hanem tudja mit?

A *vizsgálóbíró*: Nos?

A *festő*: En nem vagyok számár fráter.

A *vizsgálóbíró*: Kérem... sőt ellenkezőleg!

A *festő*: Az ön ebédlójében nincs ott a festményem.

A *vizsgálóbíró*: Micsoda?

A *festő*: Nincs, ha mondom. Mert minden eladott festményemről jól tudom, hol van. Bo-

esánat. Meg kell ezt állapitanom. Ön a vizsgálat érdekében valótlant kockáztat és nekem nem engedi meg, hogy az igazságot feltárjam!

A *vizsgálóbíró* (mégben pulykavörös lesz): Vádolt, ne szemtelenkedjék. Aljon fel! Hogy merészel ülni? En a vizsgálóbíró vagyok!

A *festő* (nyugodtan): Tudom. A feleségem már elmondta önnek és ezzel egyeznie kell a cigányprimás vallomásának is, hogy a reklámbankókat a feleségem szándékosan gyűjti és szándékosan teszi a bugyellárisomba.

A *vizsgálóbíró*: Hallgasson! Akkor szóljon, ha kérdezem.

A *festő*: Hohó! Most beszélnem kell. Szeretném látni azt a paragrafust, amely meg ne engedné nekem, hogy mindent elmondjak, ami érdekemben áll! Botrányt csinállok, ha meg nem hallgat!... Igaz, hogy korhely természetem van. Szegény feleségem sokat sirdogált emiatt és főleg azért, mert csaknem egész jóvedelmemet a cigányra költöttem. A feleségem egy izben, mikor tudta, hogy barátaim egyikének legénybucujára megyek, tehát lumpolui fogok, anélkül, hogy észrevettem volna, ilyen cédulákkal cserélte ki a bugyellárisom tartalmát. És tényleg, éjfél után, kezdtem a pénzt szórni. Valami felségem, valami uri érzés az, a cigánynak bankókat hajigálni! Van valami egyszerű jó abban a gesztusban, amelylyel az ember a bankókat kiveszi a bugyellárisból és odahajítja a cigányok közé! Nos, a feleségem kitalálta, hogy nem a pénztérték fontos, hanem a gesztus. Előkelő gesztusokkal hajigáltam hát

Kossuth Ferenc az aradi ünnepségen.

Barabás távirata. — Előkészületek a szoborleleplezésre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 14.

Mozgalmas, élénk a Kossuth-szobor környéke. Sietős munka folyik a hatalmas alkotás körül. Szorgos munkás kezek készítik elő a vasárnapi ünnepre az ércalakot és az ország minden részéből ide zárandókló vendégek már szombaton teljes díszben találják a nagy napra készülő várost.

A baloldali bronz csoportot az öntőde munkásai ma helyezték el a piedesztálon. Holnap illesztik be azt a kőlapot, melyen a Kossuth asztaltársaság emléke, a Mericskay által készített remekművű bronzkoszoru fog nyugodni. Ezzel aztán magán a szobron több munka nem lesz, szétszedik az állványokat és a négy sarokra elhelyezett zászlotartó rudra felvonják a leplet.

Kossuth Ferenc és a képviselőház tribünje is elkészül holnap úgy, hogy pénteken hozzá láthatnak a kárpitosok a díszítéshez.

Kossuth Ferenc utazása.

Mai lapunkban megírtuk, hogy Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter jövelele iránt tegnap még nem tudott határozott választ adni, mert egészségi állapota nem a legkielégítőbb. A miniszter betegsége ugylátszik a mai nap folyamán kedvezően változott és a mostani hírek szerint szándéka az, hogy résztvegyen az ünnepségen; eszerint intézkedett is. Barabás Béla ma ezt a következő táviratban tudatta Varjassy Lajos polgármesterrel:

Kossuth Ferenc miniszterrel aradi utazás iránt megállapodtam. Szombat éjjel utazik. Vasárnap csanádiak vonalán délután egykor külön vonaton visszautazik Szegeden át. Indóházánál ebédel.

Barabás.

A miniszter az este fél tizkor induló személyvonathoz kapcsolt szalonkocsijában utazik

szét a reklámbankókat és boldognak éreztem magam. Másnap otthon fölébredve, fáj a fejem és sajnálni kezdtem az elhagyott pénzt. A feleségem mosolygott és elmondta, hogy amit kidobáltam, értéktelen papiros volt csupán. Nos, ettől fogva, ha este elmentem hazulról, csak egyetlen huszkoronás bankót vittem magammal, a többi, a százkoronások tömege, értéktelen papiros volt. És mindig fölségesen mulattam! Jól becsipve milliómosnak éreztem magam és fejedelmi mozdulatokkal hajigáltam a százkoronásokat... A cigányprimás másnap mindig eljött hozzám és kapott husz, harminc igazi koronát. Hát mondja, vizsgálóbíró ur, nem nagyszerű-e a feleségem ötlete, hogy földolgoz a gesztus? Az a gesztus, amelylyel az elképzelt százkoronásokat dobáljuk?... Ehhez az esethez még megjegyzem, hogy véletlenül a bugyellárisomban maradtak a cédulák, amidőn a vázát vásároltam. Nem akartam én senkit becsapni... Mit szól ehhez, vizsgálóbíró ur?

A vizsgálóbíró (rosszkedvűen): Ez a nyilatkozata csakugyan megegyezik a valószínűséggel... és a feleségének, meg a cigányprimásnak a vallomásával... Ön szabad!

A festő: Alásszolgája...

A vizsgálóbíró: Megálljon. El kell ismernie, hogy modern büntetőjogász vagyok.

A festő: A legmodernebb! Ajánlom magam. (Boldogan elsiet. A kapuban találkozik a feleségével, a ki örömeiben sirva borul a keblére.)

Aradra és vasárnap reggel hat órakor érkezik meg. A szalonkocsit lekapcsolják, mellékvágányra tolják és Kossuth kilenc óráig künntartózkodik a termes kocsiában. Ünnepélyes fogadtatás nem lesz. Varjassy polgármester üdvözlő őt a város nevében és vele együtt jön be a miniszter az ünnepség színhelyére. A leleplezés után kihajtat az állomásra és egy órakor elutazik.

Az idegenek jelentkezése.

A jelentkező idegenek száma egyre szaporodik. Ma Temes megye alispánja sürgönyileg jelezte, hogy a vármegyét népes küldöttség fogja képviselni, azonkívül az összes főszolgabírók és községi jegyzők Aradra érkeznek és koszorút helyeznek a szoborra.

A mai nap a következők kérték a menetben és a szobor körül való elhelyezésüket:

Piski telepi függetlenségi párt, pécskai függetlenségi kör, F. M. K. E., debreceni ügyvédi kamara, országos iparegyesület, temesvári állami tanítóképző, aradi csizmakészítő ipartársulat, aradi állami munkásbiztosító, Kőlcsey-egyesület, aradi királyi pénzügyigazgatóság, szegedi hölgyek, piski telepi 48-as kör és más. alkalmazottak olvasó köre, vasutas szövetség aradi kerülete, Acsev. műhely munkásai, aradi iparosok első betegsegélyző és temetkezési egyesülete, aradi ágostai evangélikus egyház, mezőhegyesi első magyar asztaltársaság, aradi általános munkás betegsegélyző pénztár, aradi posta- és távirat tisztviselők sport-egyesülete, aradi Kossuth Lajos betegs. és tem. egyll., aradi közjegyzői kamara, Aradvármegye, Temesvármegye, Nagymajláth község, aradi filharmonia-egyesület, magyarnyelvtérjesztő-egylet, aradi pincér-egylet, aradi állami tanítóképző, aradi királyi ügyészség, aradi állami siketnéma intézet, aradi izraelita kiházasító egylet, első aradi betegsegélyző és temetkezési egyesület, aradi bérkocsis ipartársulat, Krassószörénymegye, marosvásárhelyi ker. és iparkamara, kolozsvári ügyvédi kamara, Hevesmegye, Cegléd város, Zalamegye, Borsodvármegye, budapesti függetlenségi párt, zuglói 48-as párt.

Képviselők a szoborleleplezésen.

Justh Gyula ma reggel Budapesten hivatalos ügyeket intézett el. Ezek között szerepelt az a lista, mely az Aradra érkező képviselők névsorát tartalmazza. A legújabb összeállítás szerint a szoborleleplezésre ide érkeznek:

Justh Gyula, Holló Lajos, Teleky Arvéd gr., Barabás Béla, Hebrony József, Ráth Endre, Becsey Károly, Papp Béla, Herman Ferenc, Zakariás János, Preszly Elemér, Teszelszky József, Vertán Endre, Horváth József (nagyvázsonyi), Barcsay Andor, Leszkay Gyula, Csizmazia Endre, Balogh Mihály, Szokoly Tamás, Nemess Bertalan, Sümei Vilmos, Molnár Akos, Fábry Károly, Müller Károly, Szász József, Egry Béla, Hajdu Frigyes, Gyelmich Gerő, Justh János, Putnoki Mór, Thaly László, Irsay József, Pataky László, Mukits Simon, Hrabovszky Guidó, Várady Imre, Várady Károly, ifj. Madarász József, Laehne Hugó, Kardos Samu, Fried Lajos, Rátkay László, Eber Antal, Bakonyi Samu, Balogh Ernő, Keller István, Németh Imre, Csányi Sándor, Tálóssy József, Szatmári Mór, Máthé László, Kun Árpád, Szabó István, Botzenhardt János, Somogyi Aladár, Lányi Mór, Valencsik Ferenc, Kubik Gyula, Papp Elek, Hellebronth Géza, Csanak János, Szentiványi Gábor, Horváth Gyula, Földes Béla, Máriaassy Mihály, Szemere Huba, Tutsek Sándor, Dobroszláv Péter, Nagy Dezső, Nagy Sándor (nagylaki), Mandorff Géza báró, Raik Aladár, Buza Barna, Nagy Barna, Steiner Ferenc és Mezőfi Vilmos.

A képviselők szombaton délután két órakor a gyorsal indulnak Budapestről és este hét órakor érkeznek Aradra. Vasárnap délelőtt özv. Purgly Lajosnének a József főherceg-uton levő lakásán — ahol Justh Gyula fog lakni — gyülekeznek a képviselők és innen testületileg vonulnak a szoborhoz.

Felhívás a polgársághoz.

A rendező-bizottság ma adta ki Arad lakosságához intézett felhívását, melyben a há-

zak fellobogozását kéri. A felhívás a következő:

Felhívás Arad közönségéhez! A szeptember 19-iki nagy napra való lázas készülődés hű tükre meglátszik városunkon. A mindennapi létért való küzdés közepette egy napot fog áldozni minden hazafi Kossuth Lajos szobrának leleplezésekor, hogy az ide zárandókló idegenek megláthassák és elvihessék hírét a mélytűzi hazaszeretetnek. Ennek azonban külsőleg is kifejezést kell adnunk, mert ünnepünk csak így lehet fenséges. A törvényhatóság és a rendező-bizottság munkájából kis rész kijut Arad város hazafias közönségének is.

Mély tisztelettel szölitjuk fel evégből városunk közönségét, hogy ezen ünnep előnapján zászlókkal ékesítse fel házát, különösen megkérjük a vasutól a Szabadság-tér végéig lakókat, hogy már szeptember 18-án díszítsék fel házaikat s a zenés takarodó alkalmával pedig világosítsák ki az ablakokat, hogy ezzel is igazolják hazafiságukat. A rendező bizottság.

A rendezés.

A rendezők péntek délután gyűlnek össze Lócs Rezső gazdasági tanácsnok hivatalos helyiségében, hogy a menetben résztvevő küldöttségek sorrendjét megállapítsák. A törvényhatóság által felkért urakon kívül még a Kossuth-asztaltársaság számos tagja vállalkozott arra, hogy a rendezés nehéz munkájában részt vegyen és ezeket az urakat is kéri Lócs tanácsnok, hogy a pénteki értekezleten megjelenni sziveskedjenek.

A Rákóczi társaság a következő meghívót küldötte tagjainak:

A Rákóczi-Társaság tisztelt tagjait felkérem, hogy f. hó 19-én, reggel fél 9 órakor, a társaság helyiségében gyülekezni sziveskedjenek. Innen vonulunk a szobor leleplezési ünnepélyre; a leleplezés után vissza a társaság helyiségébe, hol az aradi és máshonnan ideérkező 1848/49-iki henvédeket déli 12 órakor megvendégeljük.

Zubor Andor, elnök.

Kötél általi halált kérnek a zágrábi hazaárulókra.

A nagy pör utolsó napjai.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 14.

Vége közeledik a hónapok óta tartó zágrábi nagy politikai pörnek.

A ma reggel 8 órakor megkezdett folytatós tárgyaláson az ügyész folytatja fejtegetéseit a pakráci kerületből való vádlottakról; kiknek szubjektív bűnösségét számos ténnyel igazolja. Áttér ezután a vádlottak ógradiskai csoportjára. Pribicevics Milán és Nenadovics Jasa szerb tisztok ebbe a kerületbe is elmentek és Szerbia érdekében agitáltak.

Ezzel az ügyész az összes vádlottak bűnösségét beigazolván, a következő szavakkal végzi perbeszédét: Általában mondható, hogy az agitáció annyira ment, hogy a nép egy része elvesztette szeretetét és tiszteletét jó és lovasias uralkodója iránt és kész volt monarchiánk és horvát hazájuk ellen fordulni. A Habsburg ház uralkodói már 65 időkől fogva nagy bizalommal voltak horvát nemzetük iránt és ez a bizalom nem fog megszűnni. A legszigorubb büntetést követelem azon emberekkel szemben, a kik egy népet uralkodójuktól és nemzetiségüktől megfosztani akarnak. Mert joggal mondja a költő: Mindenkinnek meg lehet bocsátani, csak az árulónak nem. Az ügyész felkéri a bírakat, hogy itél-

jenek a törvény értelmében és semmiféle elnézést ne gyakoroljanak. Általános igazalom közepette Pribicevics Ádám, Pribicevics Valér, Orescsanin Joco, Bekics Petro és ifj. Zsifkovic Samo vádlottakra, mint a hazaáruló propaganda közvetlen vezetői ellen a büntető-törvénykönyv 59. §-a értelmében és a 13. §-ára való tekintettel *kötél általi halált*, a többi vádlottakra pedig a büntető-törvénykönyv 59. §-a értelmében 10–20 évig terjedő súlyos börtönbüntetést indítványoz. Az elnök ezután 15 perces szünetet rendel el.

Ezután a fővádlott Pribicevics-testvérek védője, Hinkovics kezdte meg beszédét, amelynek során többször összeütközött az ügyésszel.

ITÉLET

a lövőpetrii bűnyűben.

Róth Albertet felmentették.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 14.

A hitvesgyilkossággal vádolt *Róth Albert* lövőpetrii földbélő ügyében ma hozta meg ítéletét a nyiregyházi esküdtszék. Késő este volt már, mikor az esküdtek visszavonultak a verdikt meghozatalára. A feltett egyetlen kérdésben *nem bűnösnek* mondták ki a vádlottat, mire a törvényszék *Róth Albertet felmentette* és elrendelte azonnal való szabadlábra helyezését.

Az izgató bűnyű tárgyalásának utolsó napjáról itt következik távirati tudósításunk:

A nyiregyházi törvényszék ma délelőtt folytatta az ujonnan bejelentett tanúk kihallgatását. A tanúk alig tettek jelentékenyebb vallomást. Csaknem valamennyi tanu olyanképen vallott, hogy *Róth Albertet* rendes embernek ismerték, aki nagyon sokszor jelét adta jó szívének.

A bizonyítási eljárás még délelőtt véget ért, mire az ügyész a következő kérdés feltevését kérte:

Bűnös-e Róth Albert abban, hogy feleségét karbolsavval megmérgezte?

Más kérdést az ügyész nem ajánlott és a védő is elállott egyéb kérdés feltevésétől.

Az ügyész tartotta meg ezután *vádbeszédét*, melyben kijelentette, hogy határozottan bűnösnek tartja a vádlottat.

— Az összes tanúk vallomásából — ugymond — az tűnt ki, hogy *Róth Albert* néha öngyilkosságra nem gondolt. Csak ugyanaz a kéz követhette el a gyilkosságot, mely a halála után a karbólos-üveget is eltüntette és ez nem lehet más, mint a férj keze. Kéri *Róth bűnösnek* való kimondását.

A tárgyalást ezután délutánra halasztották. Délután három óraker a közönség óriási érdeklődése mellett kezdte meg *Fried Lajos* dr. országgyűlési képviselő a *védőbeszédét*. A védőbeszéd a tanuvallomásból, *Róth Albert* jelleméből, *Minnich Károly* ellenőrző szakértő szakvéleményéből bizonyította, hogy *Róth* nem bűnös felesége halálában. A védő beszédének több részében a hallgatóság oly hangosan nyilvánította tetszését, hogy az elnök a közönséget többször rendreutasította.

Este 7 óraker vonultak vissza az esküdtek a verdikt meghozatalára. Fél órai tanácskozás után az esküdtek elnöke óriási közönség jelenlétében halotti esőndben olvasta fel a verdiktet, mely a feltett kérdésre *nem-mel* felelt. Erre a törvényt alkalmazó bíróság kihirdette az ítéle-

tet, mely *Róthot felmentette a vád alól és azonnali szabadlábra helyezését rendelte el.*

Az esküdtek verdiktjét és a bíróság ítéletét a hallgatóság hosszasán megéljenezte. Érdekes, hogy az ítéletbe az ügyész is megnyugodott.

Füstbe ment léghajózás.

Ha nincs pénz, nincs repülés!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 14.

Vasárnap reggel még ríktó piros plakátok hirdették Nagyváradon, hogy *Giacomo Merighi*, a bátor olasz délután öt óraker *Mongolfier*-rendszerű ballonján a Sport-tér porondjáról felemelkedik és nyolc perc alatt átröpül a „maradandóság városába”, Debrecenbe. Azt is hírül adták a falragaszok, hogy *Merighi* ezuttal 1354-edszer száll föl a felhők menyei birodalmába és „maga a ballon megtöltési módja is csudálatos esemény lesz.”

Ilyen kiáltvány után nyilvánvalónak látszott, hogy Nagyvárad és vidéke előtti a *Rhédey*-kert környékét, hogy páratlan népvándorlás indul meg a Körös két partjáról, hogy a nemes tallian seregek rivalgó éljenzése közben lendül fel a vasárnapi verőfényben fűdő aetherbe. És most szinte légből kapott koholmánynak látszik, hogy *Giacomo Merighi* a sárgaföld színvonalától annyira sem emelkedett fel, mint a legtöbb honatyá beszámoló beszédeinek nivója!

A légi utnak befelelgett. Eltekintve attól, hogy már kora délután tornyos fellegek teragették be a láthatárt, műpártolás hijján is csődöt kellett mondanania a léghajókázásnak.

Ebéd után két óraker még minden jól indult. Sűrű rajokban mintegy 150 ember, férfi, menyecske, gyerek vonult ki a ligetbe és körülsáncolta a Sport-tér nagy tisztását.

Ott nagyon misztikus teraprax bontakozott ki előttük. A levegőben öles selyemlepedők lógtak. Keresztül kasul kötelek és dróthuzalok libegtek. A fővénybe nagy gödrök és üst-szerű mélyedések süppedtek. Ezek a gázfejlesztés céljaira ásódtak. Minden titokzatos volt. Csak a maestro alakja nem mutatkozott. Helyette nyolc-tiz napszamoslegény — az égi jármű matrózai — heverésztek jó fizettség reményében a napsütötte homokon.

Elmult fél három. Elmult fél négy. Elmult fél öt.

Giacomo Merighi nem mutatkozott.

Egyszerre csak megjelent a merész olasz, fantasztikus artista-jelmezben. Térdén alul aranyos pitykék, derékon felül testhez álló trikó fődte pompás idomait. Még föllebb az apache-indiánokhoz hasonló tollbokréta ékesítette fekete fűrtjeit. Dus himzésű lovagköpeny takarta a tarka jelmezt.

Giacomo Merighi, egy öreg páviánnak is dicsegetére méltó, öles ugrással középen termett. Azután ugyancsak gyanus ugrásokkal bejárta a teret. Végül váratlan nekilendüléssel a pénztárnál termett és eltűnt a függönyök mögött.

Sűrű felhők tornyosultak és a tömeg izgatottan nyujtogatta fejeit a magasba. Végül kilépett *Merighi* mester és tört magyarsággal előadta, hogy *nem száll a levegőbe*. Nem száll pedig azért, mert olyan kevesen gyűltek össze, hogy a befolyt 300 korona belépődij még a gázfejlesztés költségeit sem fedezi. Kijelentette, hogy az átrét mindenki megkaphatja a pénztárnál.

A rendőrbiztosok felügyelete alatt pontosan és fennakadás nélkül folyt le az összegek visszatérítése. Mindenki megkapta a maga koronáját. Csak a vállalkozás koronája maradt el.

Szóval, a Nagyvárad—Debrecen közti légi összeköttetés füstbe ment, *Giacomo* mester pedig „Egyszer volt Budán kutyavásár, az se fizette ki magát” kiáltással átengedte a pálmát *Bleriot* szaktársának.

Mennyi a betét a fővárosi bankokban?

A Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank félévi mérlegének közzétételével — mint a Hittel írja — befejeződtek a félévi mérlegek. Tudvalevő dolog, hogy azok a pénzüintézetek, amelyek a félévi mérlegüket közzé szokták tenni, voltaképen csak a nyereség- és veszteség-számla főbb adatait bocsátják közzé, míg magának a mérlegnek adatait egyáltalán nem közlik, legfeljebb csak a nyereség- és veszteségszámla egyes tételeinek magyarázására tudatnak egy-két adatot. Ezt sem pontosan, hanem csak kerek számokban. Miután a félévi mérlegeknek voltaképen csak az a hivatásuk, hogy a részvényeseknek az üzletmenetről évközben is nyujtsanak tájékozást, a közlések szokásos módja megfelel a célnak. Általános közgazdasági szempontból azonban nagyobb jelentősége van a főbb mérlegtételeknek, mint a jövedelem és kiadás adatainak, annál is inkább, mert a félévi mérlegek alkalmával közölt tételek is csak eredményszámok. A kimutatott kamatjövdelem a passzív-kamatok levonása után fennmaradó eredmény és így magáról a kamatforgalomról semmi tájékozást sem nyujt. De e hézagos kimutatásoktól eltekintve is csak 4 budapesti pénzüintézet közöl egyáltalán valamit a félévi eredményekről. A többi budapesti pénzüintézet semmit sem tesz közzé a félévi alkalmával. Miután már több félévi mérleg úgy sem kerül nyilvánosságra, nem lesz érdektelen, ha legalább a nagyobb budapesti pénzüintézetek félévi mérlegeinek főbb adatait közöljük. Így első sorban a nagyobb intézetek betétei 1909. június 30-án, összehasonlítva az 1908. december 31-iki állapottal, a következők voltak:

	Összes betét koronákban	1909. jún. 30.	1908. dec. 31. ellenében
Pesti hazai első takarékpénztár	296.806,148	+ 5.450,197	
Pesti magy. kereskedelmi bank	226.267,050	+ 16.806,966	
Magy. leszámítoló- és pénzváltóbank	82.962,575	+ 6.306,470	
Egyesült bpesti fővárosi takarékpénztár	75.742,688	+ 1.312,909	
Magy. orsz. közp. takarékpénztár	55.591,707	+ 4.603,017	
Hazai bank r. t.	38.797,284	+ 10.078,465	
Magy. általános takarékpénztár	26.088,121	+ 1.571,402	
Magy. kereskedelmi részv. társaság	19.900,731	+ 2.568,931	
Belvárosi takarékp.	19.488,121	+ 3.410,734	
Bpesti takarékp. és orsz. zálogh. r. t.	17.390,584	+ 2.234,447	
Hermes magy. ált. váltóüzlet	17.056,316	+ 3.279,330	
M. pénzüintézetek központi hitelbankja	10.863,046	+ 3.754,434	
Első magyar iparbank	9.596,452	+ 1.558,734	
Magy. agrár- és járadékbank	7.875,948	+ 2.068,665	
Bpest-lipótvárosi takarékpénztár	6.803,906	+ 1.101,370	
Kisbirtokosok országos földhitelintézete	6.440,353	+ 63,896	
Bpest - erzsébetvárosi takarékpénztár	5.592,568	+ 214,077	
Magy. kereskedelmi hitelbank	5.002,195	+ 752,550	

Amint ebből a táblázatból látható, a betétek majd minden pénzüintézetenél jelentékenyen növekedtek az első félévben. Nagyon természetes, hogy e kimutatásban úgy a takarékbetétek, mint a csekk- és folyószámla-betétek is befoglaltnak. A bankintézeteknél a folyószámla és csekkbetétek vannak tulsúlyban, míg a takarékpénztáraknál jobbra a takarékbetétek dominálnak. A budapesti pénzüintézetek összes betétei az első félév végével 969.972,742 koronát tettek

ki és a növekedés az 1908. végével szemben 66.620,875 koronára rugott. E betétek után fizetett kamatok a pénzügyzetek kamatjövödelmét természetesen csökkentette.

György herceg fogoly.

Az örjögő volt trónörökös. — Köztársasági hangulat Szerbiában.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 14

Szinte naponként újabb botrányoknak hozza hírét Belgrádból a táviró. György herceg, a lemondásra kényszerített trónörökös, miután sem az ígért apanázst nem kapta meg, sem adósságait nem fizették ki, újra heves akcióba lépett nemcsak a kormány, hanem atyja és öccse, Sándor trónörökös ellen is. Két hét óta egyik botrányt a másikra halmozza; a múlt héten megtámadta Pasicz minisztert, most pedig arról jön hír, hogy örjögésében agyonlövésével fenyegette apját is.

A múlt hét végén ugyanis — mondja egy belgrádi távirat — György herceg magából kikelve a konakba rontott. Már a folyosón el kezdett fenyegetőzni:

— Agyonlövöm az apámat! Kidobom Pasiczot! Mindenki becsapott, de majd elégtelt veszek magamnak.

A szolgálattevő tiszték a király dolgozószobája előtt fogták le Györgyöt. Visszakísérték lakására, a Kronska Ulica-ban levő palotájába, ahol most fogolyként őrzik.

A hétfői minisztertanácson Ribarác igazságügyminiszter azt követelte, hogy vigyék Györgyöt, ha kell, erőszakkal is egy külföldi szanatóriumba. A minisztertanácson heves támadást intéztek Péter király ellen is és az ő gyámoltalanságának tulajdonították, hogy a herceg még mindig garázdálkodhat Szerbiában. Pasicz sikerült végül lecsendesíteni a minisztereket, akik abban állapodtak meg, hogy a király elé javaslatot terjesztenek, hogy vitesse Györgyöt egy szanatóriumba; ha pedig a király vonakodnék e kérést teljesíteni, a kabinet egyértelműleg fellép a király ellen.

Péter király különben napok óta beteg. Súlyos idegbántalmak gyötrik és egészségét aláássák a szerbiai események is. Egész Szerbia selymi még a téli felfordulást, György herceg izgatásait és az állampénztár szegénységét. A politikai világ és a közvélemény mindezekért a Karagyorgyevics-dinasztiát okolja és ellene foglal állást. Hír szerint komoly politikai elemek akciót indítanak, hogy Szerbiát köztársasággá kiáltják ki. Már jelöltet is emlegetnek a köztársasági elnökségre: Veljkovic Vojot, egy dúsgazdag és nagyműveltségű szerb államférfit.

Az izgalom természetesen a katonaság körében sem csillapult le. A tisztikar körében folytonos pártoskodás van. Egy részük György-höz szit, különösen a 18. gyalogezred, amely teljesen az ő ezrede. Ennek tisztjeivel a volt trónörökös titkos összeköttetést tart fenn.

Ma este Belgrádban az összes politikai pártok értekezletet tartanak, melyben az ország tarthatatlan állapotáról és György ügyéről fognak tanácskozni. A pártok közös elhatározásukat Péter király elé fogják terjeszteni.

AZ ARADI KOZLONY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal éshirdetési osztály — 151

Teljes ülés a Kamarában.

(Az új pályaudvar. — Ösztöndíjak és segélyek. — Külföldi közokiratok végrehajthatósága. — A végeladások reformja. — A tengeri magánjogról. — A mazsolaszőlő és a mesterséges borok. — A gabonavámok eltörlése ellen. — Hogyan mérik a tűzfát? — A piski-petrozsényi vonatközlekedés reformja.)

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ma tartotta első ülését a nyári szünet után. A gyűlés, amelyen Reinhart Gyula kamarai alelnök elnökölt, negyvenöt tárgyat intézett el, amelyek közül kiemelkedők és közérdekűek a következők:

Bemutatta Reinhart Gyula alelnök Kosuth Ferenc kereskedelmi miniszter leiratát, amelyben értesíti a kamarát arról, hogy az aradi új pályaudvar építését a legközelebbi jövőben megkezdik, hogy az eredeti építési terv megvalósulása — mely szerint tavalevőleg az új pályaudvar 1911-re lesz teljesen kész — semmi késedelmet szenvedni nem fog. Tudomásul vette a teljes ülés, hogy a kamara képviselőiben Varjassy Lajos dr. titkár a vámügyi tanács tagjává neveztetett ki.

Örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy a miniszter a kamara felterjesztése folytán a mezőberényi tanonekiállítás céljaira 200 koronát, Szabó István makói szabó és Kun Sándor orosházai cipészsegéd részére pedig 600—600 korona ösztöndíjat engedélyezett. A Magyarországi Közép-európai Közgazdasági Egyesület véleményét kért a kamarától a külföldi közokiratok végrehajtása tárgyában kötendő nemzetközi szerződésre vonatkozólag. A kamarai iroda e tárgyban véleményt dolgozott ki s azt a teljes ülés egyhangulag tudomásul vette. Hasonlóképp jóváhagyta a teljes ülés a végeladások reformja ügyében az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesüléssel közölt kamarai véleményét.

Jelentette az elnök, hogy a kamara az új husvizsgálati és vágóhídi rend tekintetében Hunyadmegye területén hiányokat észlelt, amelyek pótlására a megye alispánját felkérte. Véleményt mondott a kamara a kereskedelmi miniszter felhívása folytán a tengeri magánjogra vonatkozó törvényjavaslatra, valamint a Görögországgal kötendő kereskedelmi szerződés ügyében arról, vajjon a mazsolaszőlő váma, melyet Görögország a monarchiába való exportja érdekében leszállíthatni, a Magyar Szőlősgazdák Egyesülete pedig a mesterséges (édes) borok készítésének megnehezítése érdekében felemelni óhajt, miként állapíttassék meg? A kamara e kérdésben azt az álláspontot foglalta el, hogy a vámtarifátelek érintetlenül hagyásával az összes érdekek akként lennének kielégítendőek, ha a magyar kormány eredményesen oda hatna, hogy a bor kezelése és forgalombahozása tekintetében a magyarországgal azonos törvényhozási intézkedések tétessenek Ausztriában is.

Egyik legfontosabb tárgya volt a mai gyűlésnek a gabonavámok eltörlésére irányuló s Ausztriából megindított mozgalom, melyet a zágrábi kamara tett magáévá s ugyanezen kamara átirata folytán került az aradi kamarai ülés napirendjére. Az aradi kamara plénuma ama magasabb szempontokról és közgazdasági érdekektől vezéreltetve, melylyel az ország és a kerület közgazdasági ügyeit általában intézni szokta, ebben a nagy port felvert kérdésben a magyar mezőgazdaság érdekeit ismerte fel elsőbbrangú fontosságuknak s nem foglalt állást a gabonavámok eltörlése mellett. Az ezáltal

megközelíteni vélt célt a kamara az órlési forgalom visszaállításával is elérhetőnek tartja.

A temesvári kamara átirta az aradihoz, hogy a nagyobb tűzifakereskedelemben a mostani méter- és ölmérték helyett a sulymérték alkalmazásáról szóló, a kereskedelmi miniszterhez felterjesztett indítványát támogatásban részesítse. A kamara közös bizottsága, tekintettel arra, hogy a sulymérték behozatala maga után vonná az állam, a közhivatalok, kereskedők és magánosok részéről az igen költséges hidmérlegek beszerzését, valamint azt, hogy különösen oly helyeken, ahol a fát vizen szállítják, (mint nagyrészt Aradon is) ahol tehát a fát eddig kizárólag ölmértékkel mérték és vették, igen nagy zavarral járna a sulymértékre való áttérés, — nem javasolja a temesvári kamara felterjesztését. A közgyűlés Mittner József beltag ellenkező szellemű hozzászólása után a közös bizottság javaslatát fogadta el.

A kamarai kerület, de különösen Hunyadmegye közlekedési viszonyainak megjavítását tüzte a szemé elé a kamara, amidőn a Piski—Petrozsény közötti vonalon gyorsvonat létesítése érdekében fáradozott. E vonalon, amely az ország legforgalmasabb vasuti vonalainak egyike, aránylag nagyobb forgalom bonyolódik le, mint az ország legnagyobb helyi érdekű vasutjában, t. i. az A. Cs. E. V.-én. Valóban türehtelen, hogy ily nagyfontosságú pályán a legrégebb és legrosszabb kocsikat alkalmazják és a személyvonat óránként 20 kilométert menjen. A kamara tehát becses szolgálatot tesz akkor, amidőn a kereskedelmi minisztert jobb, célszerűbb kocsik alkalmazására és gyorsvonat létesítésére kéri. A gyorsvonat létesítése által ugyanis elérhető lesz, hogy Aradról Petrozsényt és viszont innen Aradot 24 óra alatt meg lehet járni.

A közgyűlés utolsó tárgya a kamara jövő évi költségelőirányzatának bemutatása volt, amelyet egyhangulag elfogadtak.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* Fenyéri Mór nyugalomban. Fenyéri Mór, az ismert jeles színész, akinek sok művészalakításában Arad város közönsége is gyönyörködött, az Országos Színészegyesület igazgatóságától nyugdíjazását kérte és meg is kapta. A művészet teljességében lévő színész azért kérte nyugdíjazását, mert nem kapott szerződést.

* Egy pár szó címen tanulmány jelent meg Aradon Balla Béla festőművész tollából. Kiadta Kerpel Izsó könyvkereskedő. Ára 5 korona.

* Pályadíj kardalososoknak. Balla Kálmán a pozsonyi színtársulat igazgatója olyan életrevaló újítást léptetett életbe, amelyet minden vidéki színigazgató követésre méltó példának tekinthet. Az új társulat összejövetelek az első társulati gyűlésen tudomására hozta a személyzetnek, hogy két száz koronás és négy ötven koronás, összesen tehát hat pályadíjat tűz ki azoknak a kardalososoknak és kardalosnőknek számára, akik úgy szorgalom és pontosság, mint külső megjelenés és öltözködés tekintetében erre leginkább érdemeseknek fogtak bizonyulni. A döntés jogát magának tartotta fenn az igazgató, a pályadíjak kiosztásának időpontjául pedig 1910. augusztus 27-ét tűzte ki. A személyzet lelkesen megéljenezte az üdvös reformot, melynek előnye már most is minden előadáson érezhető.

* Julius Cezár. Csak a múlt napokban kísérté osztatlan bámulat az Uránia színházban színre került mozgófénykép, mely Napoleon életét mutatta be, és ma ismét olyan hatalmas történelmi látványban részesíti a közönséget, az Uránia, mely siker dolgában semmiben sem marad amazé mögött. Julius Cezár életét mutatja be nagy koncepciójú mozgófényképben. A klasszikus kor elevenedik meg egy negyed órára előttünk és elbűvölve nézzük ennek a

letűnt kornak ragyogását, nemes izlését, szenvedélyeit és tragédiáit. Valóságos álomba ringat bennünket ez a hatalmas látvány és mikor véget ér, szinte csalódottan látjuk a szürke köznapot. A mesés látványosság még csak szerdán és csütörtökön kerül színre. 791

* Az aradi Kossuth-szobor leleplezése alkalmával, Lejtényi Sándor főgimnáziumi tanár gyűjtött tapasztalatok és adatok alapján megírt *Arad és Környéke* című könyve jelent meg ifj. Klein Mór könyvkereskedő cégnél számos képpel és térképpel. Ára 1 korona. Kapható a kiadónál és minden könyvkereskedésben.

* Egy pár szál virág. Varságh János, az Osztrák-Magyar Bank budapesti hivatalnok, akinek Aradon megjelent verskötetét az olvasó közönség nagy szeretettel fogadta, a jövő hó elején e cím alatt adja ki költeményeit. „A jövő hó közepe táján egy kötet költeményt adok ki: — mondja a fölhívás — egy pár szál virágot teszek az olvasó elé. Csak szabad mezőkön, falusi kertekben gyűjtöttem, éppen azért nem pompájukkal, csak üdeségükkel kívánunk hatni. Kérem az olvasót, fogadja őket szívesen. A könyv ára két korona lesz és akik előfizetők szíveskednek gyűjteni, öt példány után tiszteletpéldányt kapnak.” Előfizetést elfogad a szerző (Budapest, Osztrák-Magyar Bank.) A kötetből tegnapi számunkban közöltünk mutatót.

Árverés a zálogházban

Vándorló ékszerek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 14.

Vagy száz összekötött Princessas-skatulyát cipel hátán az Ipar- és Népbank szolgálja az intézet disztermébe. Mindegyik doboz külön is le van kötve, cédulával az oldalukon, a cédulákon pedig fekete számokkal. A dobozokat a szolga óvatosan leteszi az elnöki asztal mellé Assael József oldalára, aki féltő gondossággal és szakértelemmel sorakoztatja azokat egymásután.

Már ezekből is látható, hogy a Princessas-dobozokban nem cigaretta, a diszteremben pedig nem közgyűlés van. Az elnöki széket ugyan most is egy igazgató, Keresztes Ferenc foglalja el, de mellette már a következők ültek a zöld asztal mellé: Török Lajos, aradi iparhatósági biztos és lugosi rendőrkapitány, Binder Gyula városi számítt, Probst Elemér, a Népbank zálogosztályának pénztárosa, Valenta József detektív és Assael József, zálogházi becsüs. Most már tudvalevő, hogy a Princessas-dobozokban mi van: a zálogház árverésre kerülő értéktárgyai.

Ezeket árverezték ma egész nap a Népbank közgyűlési termében. A részvényesek helyeit árverezők foglalták el: *hivatásos árverezők*, a legtöbben Budapestről, néhányan Aradról; *amatőr árverezők*, akik csak úgy véletlenül vagy az újságok hirdetései nyomán tévedtek fel az árverezésre, néhány *ambiciózus fiatalember*, aki barátját vagy a menyasszonyát akarja meglepni egy „egyenesen Bachruchtól rendelt” gyűrűvel vagy láncsal, *éltesebb polgárosszonyok*, akik az évek óta megtakarított és a zsebkendő csücskébe kötött pénzzel akarnak végre ékszerhez jutni és a zálogházi árveréseknek hasonló ismerős alakjai. Az egyivásnak hamarosan külön csoportokba verődnek; a budapesti vevők leülnek szembe az elnöki asztallal, maguk elé tesznek egy kis mérleget az arany súlyának megmérésére, egy nagyítóüveget és a pénztárcájukat. Ők különben is az árverés irányítói; a többiek mindig csak ezek arcát vizsgálják és onnan akarják leolvasni, fognak-e licitálni egy-egy órára vagy láncra. De

ezek is óvatosak és sohasem árulják el előre, tesszik-e nekik valamelyik tárgy vagy pedig odaengedik-e az amatőröknek. Amire legjobban fáj a foguk, arra licitálnak a legközönyösebben, amit pedig végül nem is vesznek meg, annak az árát felverik a legnagyobb lelkesedéssel — a többiek bosszúságára...

— *Kezdődik az árverés!* — nyitja meg az ülést Assael József. Felvágja az első Princessas-dobozt és kidob az asztalra egy aranyláncot. A szolga odaviszi Valentához, az meghézi, hogy nem-e valami lopott tárgy és int a kezével:

— *Mehet!*

Kikiáltási ár 26 korona. Megszólal a pesti konzorcium egyik tagja:

— 26 korona és 10 fillér.

— Még tíz fillér! — mondja rá egy fiatalember.

Odamegy egy harmadik árverező, az ablakhoz viszi a láncot és e szakértői szemle után kijelenti:

— 26 korona 50 fillér.

— 26 korona 50 fillér először, 26 korona 50 fillér másodszer... — mondja Assael.

— 27 korona vág közbe a pesti.

Végül is 28 koronáért és tíz fillérért a pesti lett a lánc. Különb is ez a konzorcium vette meg a legtöbb tárgyat. Egész garmadában hevernek előttük a gyűrűk, órák, láncok, csüngők. Sok érdekes tárgy van köztük, amelyek beszédes némasággal hevernek az asztalon. Egy csomó jegygyűrű, amelyek bizonyára a végső szükségben kerültek a zálogházba; öreg asszonyok divatjuk mult fülbevalói, a régi jómód legutolsó nyomai; Mária Terézia talléros karperecek; szivartárcák és aranyórák, a könnyelmű fiatal emberek átmulatott éjszakai árai; ezüst evőeszközök, a nyomorba jutott családok végső mentőhorgonyai; cifra melltűk, a kasszatündérek és orfeuménekesnők keserves könnyűséggel kiérdemelt ékszerei és sok más ilyen darab, amely mind egy-egy apró tragédia hideg és fényes tanuja.

Részvéletlenül vizsgálják az árverezők a kiállított tárgyakat. A nemesi cimerez pecsétgyűrű ép oly kevéssé hatja meg őket, mint a finom női nyaklánc. Mikor egyik dobozból egy kis aranyóra, egy női nyaklánc és melltű kerül ki, megindult a találgatás:

— Melyik tündéré lehetett ez! *Jaj de levetkőzött szegényke!*

— Megveszem a lányom számára — mondja egy tisztos családapa. És árverezni kezd rá.

— 100 korona 20 fillér! (Száz korona volt a vételár.)

— 105 korona — szól közbe egy hivatásos.

— 110 korona... 120 korona...

— Ugyan ne harácsoljon el mindent! Hagyjon mást is élni! — hangzik jobbról és balról.

— 125 korona — mondja a családapa.

— 130! — szól a hivatásos. És az övéi is lettek a tárgyak.

...Ujból egy aranylánc... 15 korona a kikiáltási ára.

— Mennyit nyom? — kérdi egy árverezni akaró.

— Magával együtt 80 kilót! — válaszol neki egy vicces állami tisztviselő.

— Nincs fénye — kifogásolja a másik.

— Tizenöt koronáért még azt is akar! — szól rá Assael...

Ilyen kedélyesen folyik az árverezés, míg valahol egy szomorú lakásban, talán a külvárosban, de talán a Szabadság-tér egyik udvari lakásában szorongó szívvel gondol egy család az örökre elvándorolt ékszerekre...

Párbaj a sétatéren.

A szerelmes nevelők.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 14.

Különös látványosságban volt része a napokban Szegeden a Stefánia-sétány közönségének, amely a délutáni órákban hűsölni ült a Tiszaparra. Két kis szegedi nevelő szolgáltatta az érdekes látványosságot, amely valósággal fölvillanyozta a délutáni csöndet. A két kis csinos nő valósággal párbajt vívott egymással — természetesen szerelmi differenciák miatt. A pikáns háttérű párbaj részleteit itt közöljük:

P. kisasszony és F. kisasszony két előkelő szegedi család gyermekei mellett teljesítik a nevelőnő tisztét. Mind a kettő fiatal, szép és délutánonkint a Stefánián szendén ringó lépésekkel lejtének végig a közönséggel zsufolt széksorok előtt, kezükön vezetve a kis nebulókat, akiket ezért nem kis irigységgel öveznek férfiszem.

A két benne jó barátságban él, mindig együtt indulnak el a délutáni sétára és együtt nevelik a rájuk bízott csöppségeket. Néhány nap óta az egyik bonnenak megakadt a szeme egy fess tisztén, aki szomjas pillantásokkal kísértte. A lányban gyöngéd érzelmeket gyulasztott a fess hadfi érdeklődése és minthogy a Stefánián sok az ember s ő hirtelen magányra áhitozott, hát megváltoztatta sétája szokott irányát, bevonult a park lombos fái közé. A hadnagy követte a szép nevelőnőt és a szokásos formát és néhány perc múlva már ketten vezették a gyermekeket a lány és a hadnagy. A másik benne ezalatt hiába kereste a széksorok tájékán a barátnőjét, aki a szerelem misztikus hangulataiba révedezve nagyon apró, de ballépésekkel járt a szűk és homályos utakon.

A szerelembe esett nevelőnő másnap hirtelen megbetegedett. Pár napig így otthon kellett maradnia és szombaton végre, szerelmesen dobogó szívvel, újra kiment a Stefániára, hogy viszontláthassa lovagját. A széksorok előtt keresve vonult el, de se a barátnőjét, se a hadnagyot nem találta. Busan sétált föl-alá, míg az egyik mellékösvényen olyat látott, amitől elállott a lélekzete. A szűk mellékösvényen ugyanis megpillantotta a barátnőjét, a másik fiatal és szép bonnét, aki az ut keskenységéhez mérten bizalmas közelségben lépegetett a kis hadnagy mellett.

A kijátszott lány szívébe mélyen furódott a féltékenységek fulánkja. Szó nélkül odarohant és heves szavakkal inzultálta a vetélytársnőjét. Az meghökkenve, csodálkozva nézett rá és a hadnagy oltalmába akart helyezkedni, aki azonban, látva a közeledő veszélyt, nyomtalanul eltűnt. A két leány erre *hajakapott*. Sőt mindenhova kapott, ahova csak négy parányi kezecke elérhet s így történt, hogy néhány pillanat múlva már mindketten *pőrén feküdtek a porban, még a legszükségesebb ruhadarabokat is nélkülözve.*

Az izgalmas jelenetnek a rendőrszem vetett véget, aki a két hadakozó bonnét a kihágási bíró elé vitte. Mindkettőjüket 10-10 korona pénzbüntetésre ítélték nyilvános botrány okozása miatt.

SPORT.

+ A postások footballmérkőzése. A vasárnapi football mérkőzést az Aradi Postás Sport Egyesület 3 : 0 arányban nyerte meg a Temesvári Ath. Klub football csapata ellen.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 15-én az időjárás: enyhe, elvélve csapadék.

— Apponyi Albert gróf disz doktor. Fővárosi tudósítónk jelenti: A magyar kir. tudományegyetem orvosi kara Apponyi Albert gróf közoktatási minisztert tiszteletbeli disz doktorrá avatta.

— Egy Chotek-grófnő házassága. Grossmeseritschből táviratozzák: A grossmeseritschi uradalom birtokosa, Harrach József gróf, kinek kastélyában a mostani hadgyakorlatok alatt a király és kísérete szállva volt, jegyet váltott Chotek grófkisasszonnyal, a trónörökös feleségének legfiatalabb hugával. Harrach gróf most harmadszor nősül. Első házassága gyermektelen maradt; Lobkovitz Rudolf herceg leányával való második házasságából pedig két gyermeke származott.

— Uzsoráskodás Bleriot budapesti felszállásával. Egy fővárosi esti lap írja: Felháborító jelenség, hogy nálunk, valahányszor közérdeklődést kelt valamely esemény, megjelenik az uzsora. Pénzéhes emberek rohannak elő, akik a hirtelen meggazdagodás vágyával hálába akarják csalni a közönséget, közben megkopasztván a hiszékenyeket. Bleriot mérnök október 17-én föl fog szállani Budapesten. Mindenesetre oly esemény, amelyre Budapesten, ahol még sohasem láttak repülőgépet, mindenki kíváncsi lehet. Nosza kapják magukat vállalkozók, akik ebből hirtelen meg akarnak gazdagodni, tribünöket állítanak föl és ugyancsak borsos árat szabnak egy-egy helyért. Száz korona egy páholy, 30 korona egy-egy ülőhely. Van olcsóbb ülőhely is, például 5 koronás számolatlan ülés. A száz koronás páholyokkal nem törődünk. Mert aki tud száz koronát adni egy páholyért és ad is, az megérdemli, hogy megsarcoltassék. De a nagyközönséggel nem szabad elhitetni, hogy csakis a tribünökről lehet látni Bleriot felszállását. Köröskörül a magaslatokról mindenfelől ingyen és a legkényelmesebben végig lehet nézni a felszállást.

— Natália Belgrádban. Belgrádi távirat jelenti: Natália, Szerbia exkirálynéja, Milán király özvegye, két hét múlva Belgrádba érkezik, hogy meglátogassa férje sírját. A „Moszkva”-szállóban négy szobás lakást rendeztek be neki és kíséretének. Natália már két évvel ezelőtt akart Belgrádba menni, de akkor jóakarói intették, hogy még nem lohadt le a düh az Obrenovicsok ellen. Ma azonban a Karagyorgyevics dinasztia olyan népszerűtlen Szerbiában, hogy Natália bátran ellátogathat Belgrádba.

— Sulkovszky hercegnő megfigyelése. Irtunk arról, hogy idősebb Sulkovszky Ida hercegnő gondnokság alá akarja helyeztetni a leányát, ifjabb Sulkovszky Ida hercegnőt. A hercegnő ugyanis olyan viselkedést tanusított, hogy az anyja kénytelen volt a törvényszékhez fordulni, leánya gondnokság alá helyezését kérve. A gondnokság alá helyezést azon a címen kérte a hercegnő, hogy leánya nem ép elméjű. Kérte az aradi törvényszéket, rendelje el leánya elmebeli állapotának megvizsgálását. Ezt a törvényszék el is rendelte és Auszterweil László dr. meg Posgay István dr. törvényszéki orvosok és Werner Miksa dr. Budapestre utaztak a megfigyelés végett. A hercegnőt Konstanzból egy budapesti szanatóriumba vitték és most ott folyik

a vizsgálat, amely néhány napot vesz igénybe. A hercegnő, mint ismeretes Tagányi Sándor dr.-ral való válópörének befejezése után egy magyar főhadnagygyal ismerkedett meg, akinek már csaknem menyasszonyává lett. A hercegnő anyja azonban ellenezte a házasságot, amelyet most így meg is fog akadályoztatni.

— Egy főherceg balesete. Bécsből táviratozzák: József Ferdinánd főherceget tegnap baleset érte. Automobilján Salzburgból Linzbe akart menni, midőn Wels közelében egy szűk helyen egy szembejövő kocsit akart kikerülni. A gép a gyors fordulónál felbillent, a királyi herceg kiesett a kocsiból és bal karját eltörte. A főherceget egy közeli katonai kórházba vitték, ahol gondos orvosi segélyben részesült, este pedig Linzbe utazott.

— Pör egy léghajó miatt. Bécsből táviratozzák: A polgári törvényszék ma tárgyalta Placsek volt huszárfőhadnagy pörét Maislingen Róbert honvédszázados és nővére, Meszlényi Adrien színésznő ellen. A volt huszárfőhadnagy körülbelül egy évvel ezelőtt szóbeli szerződést kötött az alperesekkel, akik kötelezték magukat, hogy Placsek találmányának, egy kormányozható léghajónak költségeit neki rendelkezésére fogják bocsátani, viszont Placsek a léghajó hasznának felét nekik adja. Időközben azonban Maislingen és nővére nem voltak hajlandók a költségek viselésére és így a léghajó nem készülhetett el. Ezért Placsek állítólag 50,000 korona kárt szenvedett. A bíróság Placseket ma elutasította keresetével.

— Lipót király butorai. Brüsszeli távirat jelenti: A „Patriot” értesülése szerint Lipót belga király a minap egy amerikai kereskedőnek eladta történeti nevezetességű butorait, többek közt azokat, melyeket Lajos Fülöp francia király ajándékozott leányának I. Lipót belga királlyal való esküvője alkalmával. A király hiteles levelekkel igazolta a butorok származását. Különben ma állítják ki Lipót modern képeit, melyeket a király néhány nap múlva nyilvános árverésen fog eladni.

— Az utcák locsolása. A következő sorok közlésére kértek föl bennünket: „Tek. Szerkesztőség! Most, hogy ismét nagy meleg köszöntött ránk, erősen időszerű az aradi utcák locsolása. Nálunk azért bir különös fontossággal ez a kérdés, mert olyan közlekedési eszközünk van, mely amellet, hogy kellemetlen büzt terjeszt, még a port is erősen fölkarolja és kétszeresen türethetlenné teszi az utcán való járást. Értem ez alatt az autobuszt. Az utcáknak azon része, amelyen az autobusz elhalad, kétszeres locsolást igényel. De az a baj, hogy még szimplán se locsolják és ezért fullasztó a por. Kérem erre a körülményre föl hívni az illetékes tényezők figyelmét. Tisztelettel: Egy aradi polgár.”

— Zubovics kapitány párbajai. Vácról jelenti, hogy a 62 esztendő, sok viszontagságos kalandon átment Zubovics Fedor kapitány ott két párbajt vívott ma délután. A Latinovics testvérekkel, két huszárhadnagygyal összeszólalkozott az öreg százados. Ebből lovagias ügy lett és a megbizottak kardpárbajban állapodtak meg, amelyet ma délután vívtak meg a felek. 3 órakor az idősebb Latinovicsesal párbajozott Zubovics. A kapitány a fején és a karján megvágta a hadnagyot. Négy órakor a fiatalabb hadnagygyal ment végbe a párbaj, amelyben szintén Latinovics kapott sebet a fején. A százados sértetlen maradt.

— Cook és Peary versengése. A két észsarkirai utazó versengéséről a következő újabb távirat szól: Newyorki hírek szerint Cook dr. kijelentette, hogy mihelyt Peary Newyorkba ér, becsületsértés és rágalmazás miatt pert indít ellene.

— Visszaélések a fővárosi számvevősegnél. Budapesti tudósítónk jelenti: A fővárosi számvevőség harmadik ügyosztályában súlyos visszaéléseknek jöttek nyomára. Horpászky Dezső számtiszt megfelelő provízió fejében egy csomó tisztviselőnek kiutalta a letiltott fizetéseket és lakbéréket. A számtiszt a kapott jutalomból gyönyörűen élt; most is Párisban nyaral és egyelőre fogalma sincs, hogy leleplezték. A leleplezés rovincsolás alkalmával történt és Reiter Ferenc jogtanácsos eddig is 40,000 korona jogtalan kiutalást állapított meg. Az ügybe sok tekintélyes fővárosi tisztviselő is bele van keverve, akiknek legnagyobb része bir szerint jóhiszeműséggel védekezik. A visszaélés úgy történt, hogy Horpászky Bárczy polgármester egy rendeletére hivatkozva, melyet az uzsorakölesönöknek lakbértartozásként való feltüntetése ellen adott ki, megtagadta a lakbér letiltását a jelentkezőknek, vagy pedig ha egy hitelező jelentkezett, azt mondta neki, hogy várjon még, mert megelőző hitelezők is vannak. A hivatalos eljárást megindították.

— Foglálás a barátnő lakásán. Hajdanában, amikor még a magyar barbár és hadviselő nép volt, az európai népek mindennapi imájukba foglalták ezt a passzust: „A magyarok haragjától ments meg uram minket.” Ez az imádság egy ezredév múltán megváltozott olyanformán, hogy most a magyar nép foglalja mindennapos imájába ezt a passzust: „A végrehajtók haragjától ments meg uram minket!” Igen, a végrehajtók rendkívül félelmetes emberek. Különösen az adóvégrehajtók csoportjára áll ez. Kikutatják a szegény adóalanyt akárhol van és a maguk naiv tudatlanságában, lefoglalják még az „adóhátralékos egyén” — barátnőjét is. Csaknem ilyen eset történt ma Aradon. Egy ismert aradi nőtlen kereskedő ma panaszt tett az adóügyi tanácsnoknál, hogy a végrehajtók osuf dolgot műveltek vele.

— Nekem van egy barátnóm; tetszik tudni, én nőtlen ember vagyok... hiszen tetszik érteni engem?

— Tudom, tudom, — felelte diszkrét mosolylyal a tanácsos.

— Hát én azt az időt, amely az éjfél 12 óra és a reggeli 9 óra között van, a barátnóm lakásán szoktam töltöni.

— És a többi időt a saját lakásán tölti?

— Dehogy. A lakásomon nem lehet engem megtalálni. Én kint élek a fórumon.

— Hogy érti ezt? Mit nevez ön fórumnak?

— A kávéházat, a vendéglőt.

— Most már tudom, mit akar mondani, — szölt a tanácsos — önnek van valami kis adótartozása, amiért elrendeltük a foglalást. Mint-hogy a végrehajtók önt soha nem találták otthon és megtudták, hogy hol szokott tartózkodni, hát elmentek a barátnője lakására és ott foglaltak.

— Dehogy. Csak akartak foglalni, de én ki-röpítettem őket. Most pedig orvoslást kérek.

A tanácsnok orvoslásul ezt felelte:

— Addig, míg a város csak 60-70 koronát bir fizetni a végrehajtóinak, ne kívánják meg tőlük, hogy a törvényt is ismerjék, mert ilyen kis fizetésért nem kapunk törvénytudó embereket.

— Istentisztelet a zsidótemplomban. A templomelőjáróság köz tudomásra hozza, hogy a roshasonoly-i istentisztelet a zsinagógában, az ipartestületi és fiúiskolai disztermekben levő pótimaházakban szerdán és csütörtökön este 6 órakor, a reggeli istentisztelet a zsinagógában csütörtökön és pénteken 7 órakor, az ipartestületi és fiúiskolai pótimaházakban pedig 1/2, 7 órakor kezdődik.

— Mátyássy százados felépült. Kassai távirat jelenti: Mátyássy Zoltán százados hadbiztos, aki ellen Junga Sebő pokolgépmerényletet követett el, a mai napon elhagyta a helyőrségi kórházat. Az égési sebeknek már alig látszanak nyomai.

— **A boldogító „igen.”** Az ember életében a legnevezetesebb fordulópont a házasság, mert a legtöbb ember ettől várja élete folyásának jobbrafordulását. A ki keresztül esett már a nő kezének megkérésekor a szokásos formáságokon, azt épp úgy érdeklí az alábbi statisztika, mint azt, aki csak hallásból ismeri a boldogító percek lefolyását. Egy filadelfiai tanár száz szerelmi históriából érdekes statisztikát állított össze arról, hogy miképpen viselkednek az elbeszélések hősei abban a kritikus pillanatban, a mikor a nagyjelentőségű **nyilatkozatra** kerül a sor. Mindenekelőtt megállapítja a tudós professzor, hogy a száz eset mindegyikében pozitív eredménnyel jár a nagy szerelmi nyilatkozat. Azután áttér a férfiak osztályozására. Nyolcvanegy kijelenti, hogy nem tud nélküle élni, hetvenkettő megfogja az imádott nő kezét, huszonhat karjai közé szorítja őt, huszonöt imádottja mellett kényelmesen ülve kockáztatja meg a nagy kérdést, három állva teszi meg vallomását, négy hős pedig szükségesnek tartja, hogy térdre borulva öntse ki szive érzelmeit, harminckett esetben a lovag az ajkát csókolja meg szive hölgyének, tizen a hajára lehelnek csókot, ketten az imádott nő kezét halmozzák el csókjaikkal, hárman a szemöldökét, egy — persze akaratlanul — jóvendőbelije orrán cuppant édes csókot, míg ugyancsak egy megelégszik azzal, hogy sálját borítja csókjaival. A száz szerelmes hős közül tíz egy szót sem szól, a mikor a nő a boldogító igen-t elrebegi; kilenc mámorosan kijelenti, hogy a földkerekségének legboldogabb halandója e pillanatban, az egyik nem cserélne egy királyi koronával sem, kettő úgy érezte magát, mint az Olimpusz istenei és őt nagy zavarban csak dadogott az örömtől. — Érdekes a nők statisztikája. Az imádott teremtések közül nyolcvanhét persze már rég sejtette, hogy ennek a percnak el kell jönnie; hatvannyolc szerelmesen hajtotta fejét a kéro izmos mellére, tizenketten az izmos mell híján az imádó vállára, közülök egy a székre roskad, tizenegyen pedig nyomban a nyakába csimpaszkodnak a lovagnak. Hetvenkettőnek szeméből határtalan szerelem sugárzik ki, hét könnyezett, negyvennégy hangosan sirt, huszonhét a kezében tartott virágokat, keztyűt vagy zsebkendőt kezdte tépdetni; egy ellonkezni próbált, amikor a szerelmes férfi meg akarta csókolni, míg hatan fölszólítás nélkül csókolgatni kezdték őt. Tizenkettő keze közé rejtette arcát, kilencen kifutottak a szobából és ötven hisztérikus görcsöket kaptak. Hárman fehérek lettek, mint a fal, tizenegyen elpirult, mint a fésző rózsaszírom, egy (uramisten!) trüsszentett, hárman pedig az obligát **beszéljen a mamával** mondatl feloltek. Egyetlen egy nő, az is özvegysasszony volt, lakonikus rövidséggel, minden pirulás vagy elhalványodás nélkül egyszerűen így válaszolt: **Igen, édesem!**

— **Leányok megrendszabályozása.** *Érsekujvárról* jelentik a következő megrovást:

Most, hogy egy fiatal gazdasszony temetésére városunk gazdái csaknem teljes számmal vonultak ki feleségeikkel és leányaikkal, alkalmunk volt olyan képet látni, mely egyrészt jól esett a szemnek, másrészt pedig megbotránkozásra ad okot. Gazdaleányaink és asszonyaink az ő gyönyörü szép viseletükben, szép tarka, azért mégis csinos ruháikban ott megjelentek s **rendetlenül, példátlan összevisszaságban furakodtak a férfiak elé és férfiak közé.** Azt kérdezzük, vajon nem lehetne e bármiként ezen a páratlan rendetlenségben segíteni? Soha, még a legutolsó faluban sem lehet ezt a fegyelmezetlenséget látni. Komolyabb gazdáink maguk is megbotránkoztak ennek láttára. Hát miért nem segítenek rajta? Hisz ő reájuk inkább hallgatnak véreik, mint akárki más emberfiára. Próbálják csak meg! De van még egy hatalmas szervezet városunkban, melynek hivatása volna az ilyesmivel bajlódni. A katolikus Népszövetség kebelében életre lehetne ilyen szép ujtásokat kelteni! Egy gyűlésen választhatnának előjárókat az idősebb polgárok közül és rendezőket a fiatalok közül. Ezek azután kellő utasítások mellett nagyon szép eredményt tudnának elérni.

— **Az aradi péksztrájk.** Ma érezhető volt különösen a kávéházakban, hogy Aradon a sütősegek beszüntették a munkát. Némely kávéházban nem tudtak kellő számú süteményt adni a vendégeknek. A sütősegek egyes helyeken fenyegető magatartást tanúsítanak a dolgozni akaró munkásokkal és a mesterekkel szemben. Ezért délután idősebb **Kristyóry János** pékmester följelentést tett a rendőrségen és oltalmat kért a terror ellen. A főkapitány utasítására több rendőr kiment a veszélyeztetett helyekre. Így rendőrök cirkálnak Kristyórynak a Batthyány-utcában levő műhelye körül, ahol naphosszat sztrájkoló segek járkáltak és lesték, kik dolgoznak a műhelyben. Ugy értesülünk, hogy több műhelyben női munkások teljesítenek szolgálatot s maguk a mesterek is erősen dolgoznak. A sztrájk következtében több műhelyben a munka bizonytalan időre **szünetel.**

— **Harc három rabóval.** Különös rablótörténet hirtelen érkezik Eszékéről. Az Eszék mellett levő Lezmir községben **Radics Milos** nevű paraszt ember a hajnali órákban elszaladt a csendőrségre és jelezte, hogy három rabló betört a lakásába, majd pedig a padlásra mentek föl és bezárkóztak. A csendőrök kivonultak Radics házához. Ott a rablók revolverlővésekkel fogadták. A csendőrök próbálták betörni a padlás ajtaját, de nem tudták, mert a rablók folyton lövöldöztek. A zajra a község lakosai összefutottak és miután látták, hogy a rablókat sehogy se tudják kiugrasztani, hát folygyújtották Radics házát. Amikor a tűz a padlásig hatolt, az egyik rabló leugrott és összetörte magát. Később a másik gonosztevő ugrott le; ezt a csendőrök futás közben agyonlőtték. A harmadik rabló is leugrott, amikor már a tűz pörkölni kezdte a bőrét. Ennek semmi baja se történt és sértetlenül elfogták.

— **Megölte a nikotin.** Kaposvárról táviratozzák: **Somogyi Marcel**, a Gazdák Biztosító Szövetkezetének titkára a napokban nikotinmérgezés következtében megbetegedett. Hivatalában összeesett és eszméletlen állapotban szállították haza. Anélkül, hogy magához tért volna, ma meghalt. Az elhunyt rendkívül sokat szivarozott s a nikotin megmérgezte szervezetét.

— **Betörések Merczyfalván.** Tudósítónk írja: Szombat éjjel Merczyfalva község lakói több lövés és összevissza kiabálásra ébredtek föl. Rablók jártak a templom mellett lakó **Willkomm Márton** kántortanítónál. Fölfeszítették az utcára néző ablak tábláit, bevették az ablaküveget s így hatoltak a lakásba. Azonnal hozzáfogtak a lakás kifosztásához, fölnyitogatták az összes zárat s keresték a pénzt. Ugylát-szik nem dolgoztak elég nesztelenül, mert időközben fölbredt **Willkomm tanító** s a láрма okát kutatva, észrevette a nagy rendetlenséget s mindjárt tisztában volt a helyzettel. Azonnal lármt csapott s a megfutott rablókra több lövést is tett. Egy órára rá már **Lamert Antal** tanítónál jártak a betörők. **Lamert tanító** épen egy mulatságról tartott hazafelé nagyobb társasággal, mikor észrevette, hogy lakásában világozás van. Abban a hiszemben, hogy a nála beszállásolt tiszt tér pihenőre, nem tulajdonított fontosságot a dolognak. Mikor benyitott lakásába, a legnagyobb rémületére mindkét ablakon kiugrott egy-egy alak. A szobában azonban még nem nyulhattak semmihez. Érdekes a dologban az, hogy rövid időn belül ez már a második eset, hogy a betörők így működnek.

— **Wiener Gyula dr.** Svédországban. A fogtechnika legújabb vívmányainak megismerése céljából **Wiener Gyula dr.** aradi előkelő fogorvos a berlini nemzetközi V. nagy fogorvosi kongresszus után közvetlenül Londonba szándékozott kimeni, előzőleg azonban **Stockholmban** ment, ahol a mostani berlini kongresszuson világhírűvé vált **Christenson** fogorvos egyetemi tanárnak új módszerével megismerkedik. **Wiener Gyula dr.** ennek befejeztével hazajő, és itt fogja előkelő nagy praxisában új tapasztalatait érvényesíteni. 3543

— **Gyermek-tragédiák.** Az aradi kir. ügyészségnek jelentést tettek, hogy **Glogovác**on eddig ismeretlen asszony kitette a kukorica földre egyhónapos csecsemőjét, aki ott éhen halt és a férgek szétrágták. Az anyát keresi a csendőrség. — **Székudvaron** Auglus Mitru másfél éves fia a forró vízzel telt tábla esett és úgy összeégette magát, hogy meghalt.

— **Leesett a tetőről.** **Gligoreszku Illés** 19 éves bádigos segéd ma délután Aulich-utca 7. szám alatt épülő háznak tetőjén dolgozott. Munkaközben, mikor egy szerszám után nyult, megcsuszott s a hét méter magasból lezuhant. Súlyos sérülésével a kórházban kezelik.

— **Öngyilkos szabósegéd.** **Kocsis Ernő** 19 esztendő szabósegéd az Alsómarosparton, a szabad fürdő mellett ma délben kilenc méteres forgópisztolylyal mellbe lötte magát. Tettének oka családott szerelem. Levelet írt édesanyjának; azt írja, hogy ne pap temesse, végtisztessége egyszerű proletárhoz illő legyen. Levelet írt a szabó munkások szakegyletének is. Haldokolva vitték a kórházba.

— **Koszorumeleváltás.** Az aradi zsidó hitközségnek azon felhívására, hogy bold. **Rosenberg Sándor dr.** főrabbi ravatalára szánt koszoruk megváltására juttatni szándékolt kegyeletes adományok egy létesítendő **„Rosenberg Sándor dr. alapítvány”** javára csoportosítottassanak, a következő adományok folytak be: özv. **Pollák Adolfné** 100 K., **Inkei Emilné** 25 K., **Mandl Vilmos dr.** 20 K. és **N. N.** 10 K. A kegyeletes adományokért benső köszönetét fejezi ki a **hitközség előjárósága.**

— **Kossak csász. és kir. udv. és kamara** fényképész műterme. **Weitzer János-utca** 3. sz. Telefon 657. 2811

— **Francia likörök** legbiztosabb készítésére, — **házilag** — a likör aroma 1 üveg 60 fillér **Vojtek és Weisznál.** 17

Tilos az udvariasság.

A bankigazgató és a rendőr.

— Fővárosi levél. —

Különösen hangzik, pedig igaz: egy budapesti rendőrnek, aki kötelessége teljesítése közben nagyon udvarias volt, meggyült a baja — a följebbvalóival. Ez a történet tele van furcsaságokkal. Furcsa, hogy a rendőr, aki rendesen az aszfalt gögös Napoleonját játssza, nemcsak, hogy udvarias, de tulteng az udvariasságban, furcsa, hogy ezt az előzékenységet az ügyben szereplő ur zokon vette és panaszszal járult a főkapitánysághoz és mindezeknél még furcsább, hogy a **Zrinyi-utcában** büntetéssel sújtották a rendőrt.

De ezzel még nem értünk a furcsaságok végállomásához. Az udvarias rendőr ügye miatt kellemetlenségei támadtak az egyik rendőrfelügyelőnek is. Nevezetesen a rendőr ellen indított vizsgálat vezetésével a felügyelőt bízták meg, aki az ügy tisztázása után úgy találta, hogy a bajba sodort rendőr korrektül járt el és azt indítványozta, hogy a szerencsétlen embernek ne történjék bántódása. Röviden, a rendőrfelügyelő, aki alaposan megvizsgálta a rábizott ügyet, nem talált megtorolni valót azon, hogy a szegény közrendőr udvarias volt. Ezt mindenki természetesnek találná, de a főkapitányságon nem találták természetesnek, a mit úgy adtak tudtára a rendőrfelügyelőnek, hogy máról-holnapra, — miként mondani szokás: **szolgálati érdekből, — másik kerületbe helyezték át.**

A furcsaságokban gazdagon bővelkedő ügy részleteit a következőkben ismertetjük:

Néhány héttel ezelőtt, impozáns, meggyiszinűre mázolt, negyven lóerős automobil robogott az **Andrássy-uton.** A gépkocsi, ha nem is ment gyorsabban az orient expressznél, de mindenesetre sebesebben száguldott, mint azt a szabályrendelet megengedi. A sarkon posztoló rendőr, aki tudomással bír erről a rendeletről, kötelességszerűleg megállította a járókelők testi épségét fenyegető kocsiszörnyeteget és udvariassan figyelmeztette a

tulajdonost, hogy tartsa be a megengedett menetsebességet.

— Hogyan merészelt megállítani? — kérdezte szigorúan az automobil kormányánál székelő ur a rendőrtől. — Azért állították ide, a sarokra magát, hogy a város adófizető polgárait agyonra macerálja? Vigyázzon, mert kivétkötetem abból a gunyából! Érti?

— De, drága, jó uram, — válaszolt a rendőr, — nekem kötelességem felügyelni arra, hogy ne hajtsanak versenyt a szélvészszel. Ön tulsebesen vezette a kocsit, hát megállítottam. Ha nem így tennék, elcsapnának.

— Ne papoljon! Fogja be a száját! Gondom lesz magára! Hogyan merészel engem drága jó uramnak szólítani? Mégis abszurdum, hogy miként bánnak maguk az emberrel! Most mindjárt fölme gyek a főkapitányhoz és elcsapatem! Ilyen gorromba fráter nem maradhat rendőr!

És a szegény, utcasarki rendőr, még magához sem tért a fölött való meglepetéséből, hogy miért is gorombaság az, ha valakit drága, jó uramnak szólítanak, a gépkocsi merész fordulat tal megkerülte és most már csakugyan az expresszvonat sebességével vágatott a Zrinyi-utcaába, ahol a megsértett ur magából kikelve mondta el, hogy micsoda hallatlan jogtalanság történt vele.

A főkapitányságon megbotránkozva vették tudomásul az előkelő ur panaszát, a rendőrt nyomban felváltották a posztján: felfüggesztették állásától és közvetlen előjáróját, a rendőrfelügyelőt utasították, hogy sürgősen vizsgálja meg az ügyet. Ez a vizsgálat a rendőrt rehabilitálta. Ezzel a főkapitány enem volt megelégedve s a rendőrfelügyelőt emiatt másik kerületbe helyezték át. A főkapitányság a bankigazgatót megsértő rendőrt elmozdította állásától.

Ugy kellett neki. Aki nem tud különbséget tenni egy nagy ur és egy közönséges filiszter között, az ne legyen rendőr.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

A Rimamurányi áresése.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 14.

A tegnapi viharos forgalom után ma esendesebb volt az üzlet a budapesti értéktőzsdén. Azt beszélnek, hogy a Rimamurányi részvények többsége már a Wiener Bankverein és a Kereskedelmi Bank kezében van és úgy látszik ezért ez a csoport ma nem vásárolt részvényeket. Az ellencsoport pedig bir szerint azért nem vásárol, mert azonnal való szállításra csak az áraknak a tegnapi nivóra való felferése mellett lehetne néhány darabot kapni, szeptemberi ultimóra pedig ez a csoport nem vásárolhat, mert nem tudni, hogy a szállítás napjáig nem jár-e le az a határidő, melyet az igazgatóság majd a közgyűlésre való részvénydeponálásra kitűz.

Igy a spekuláció magára marad és a Rimamurányi árfolyama délelőtt 650 koronáig hanyatlott. Ebből az árhanyatlásból délig mintegy 30 korona megtérült, mert a fedezési vásárlások a prompt rimamurányi árat 680 koronáig megjavították. Jól értesült forrás szerint a Hitelbank vezetősége tegnap kompromisszumos tárgyalásokat kezdett a két csoport között.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, szeptember 14.

Megfelelő időjárás következtében a tengeri törés és egyéb őszi gazdasági munkálat akadálytalanul teljesíthető.

A gabonaüzlet irányzata ma szilárd, tegnap még lanya volt, tehát határozatlan.

A mai piacon eladásra került:

1500 mm. buza (uj)	13:00—13:30
200 mm. árpa (uj)	6:70—6:80
200 mm. tengeri (ó)	7:10—7:20
300 mm. rozs (uj)	8:90—9:00
300 mm. zab (uj)	6:80—6:90

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 14

Amerika 1-el magasabb. Kézzáru: Kínálat, vételkedv mérsékelte, 10 ezer mm. 5 fillérral magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Tengeri 1910. májusra	7.03—7.04	7.04—7.05
Buza 1909. októberre	13.58—13.59	13.61—13.62
Buza 1910. áprilisa	13.71—13.72	13.74—13.75
Roszs 1909. októberre	9.53—9.54	9.58—9.59
Zab 1909. októberre	7.29—7.30	7.30—7.31
Roszs 1910. áprilisa	9.84—9.85	9.88—9.89

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	680.50
Magyar hitelrészvény	776.—
Közuti vasut részvény	599.50

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. szeptember 14.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	12:75—12:80
76	12:85—12:90
77	13:10—13:20
78	13:25—13:30

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos uj	12:60—12:65
Roszs uj	8:60—8:70
Árpa uj	6:50—6:60
Zab uj	6:60—6:70
Tengeri régi	7:20—7:25

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 14. —

Fehér Kereszt szálloda. Löw Mihály orvos Borosbés. — Nagy Gézáne földbirtokosné Budapest. — Rechnitz Mór utazó Bécs. — Bretter Mór utazó Kolozsvár. — Ruzichka Johanna magánzónó Brassó. — Gombos Romulus timár.

Központi szálloda. Löwinger Lajos utazó Budapest. — Steiner Lipót utazó Budapest. — Spitz Samu utazó Budapest. — Vermes Jakab utazó Budapest. — Hajdu Mihály utazó Budapest. — Tenner Béla utazó Budapest. — Armok Sándor utazó Budapest. — Hannl Lipót utazó Budapest. — László Mór utazó Budapest. — Gerlóczy Vidor dr. ügyvéd és neje Temesvár. — Geigner Lajos utazó és neje Budapest.

Vass szálloda. Koch Ignác utazó Budapest. — Bihari Jenő hivatalnok Békéscsaba. — Sóska Sándor utazó Pécs. — Szkenderovits József utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Aradi Sándor mérnök Szolnok. Keller Lipót utazó Nagylak. — Demján Manci varrónő Máriaradna. — Stefanik László joghallgató Berzova. — Cotvera János tanító Nyerő. — Leipnik Manó mérnök Temesvár. — Berg Sámuel ékszerész Hódmezővásárhely. — Tupta Gera utazó Temesvár. — Balázs Gusztávné kereskedő neje Kristyór.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909 szeptember 15-én, szerda:

1. A szobor Bohózat. — 2. Osztriga haláztat. Látványosság. — 3. Oplumtolvaj. Humoros. — 4. A Prérík gyermekei. Eletkép. — 5. Amor csinyjei. Látványosság. — 6. Egy színtelődás következményei Bohózat. — 7. Julius Cézár. Történelmi dráma.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

As előadások alatt a ca. és kir. SS. gyalogezred szmerek játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

PFAFF

varrógépek

háztartási és ipari célokra.

* Teljesen zajtalan járás. Kedvező fizetési feltételek. *

Minden egyes varrógépért a legmesszebb menő jóállás. Számítalan elismerés helybell iparosoktól a gép jóságára.

Egyedüli képviselő

Hammer Vilmos

műszerész 2991

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Telefon szám 98.

MEGLEPŐ SZÍNTÉRSZODALAI
TUSGYÓGYEREDMÉNYE

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVÍZ

*zel gyomor, vese, hólyag és
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.*

KAPHATÓ: Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
8415 Aradon.

Mielőtt kályhát vásárolna, tekintse meg

SZILÁGYI ÉS TÁRSA,

ARAD, Boros Beni-tér 15.

szám alatt létező, reme-
kül felszerelt kályha
gyári raktárát.

Feltűnő olcsóságok!

3103

- Dacára a folytonos árak emelkedéseinek, alkalmat nyújtok a t. nagyérdemű közönségnek az alant elősorolt árukat **feltűnő, mesés olcsó árakban** nyújtani:

Férfi és női szövetek,
Angol Zefírek,
Kanavász,
Vásznak,
Chiffonok,
Asztalneműek,

Jőrülközők,
Legújabb Atlasz barchettok,
Ágygarnitúrák,
Zsebkenőők,
Zsinór és Piquet-barchetok,
Valódi Rumburgi vásznak,

stb., stb. szakmába vágó cikkek, míg ezen készlet tart.

MAUTNER R.

„OLCSÓ ÁRUHÁZA“ Hunyady-utca.

Üzleti órák: reggel 7-től 12-ig és délután 2-től 7-ig.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fia tanulónak

3korona kezdőfizetéssel
felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Nagymennyiségű
pléh-pánt
és
maculatura
jutányos áron
eladó.

Kikellirtani

a kereskedővilágból azt a naiv hitet, hogy ma, a mikor olyan nagy versengés folyik az üzletek között, hirdetés nélkül is lehet boldogulni. Minden törekvő kereskedő
:: hirdet, még pedig az ::

ARADI KÖZLÖNY-ben,

a melyet több százezer ember olvas mindennap.
::

Telefon szám 151.

Nagy
könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KÖNYVNYOMDÁJA

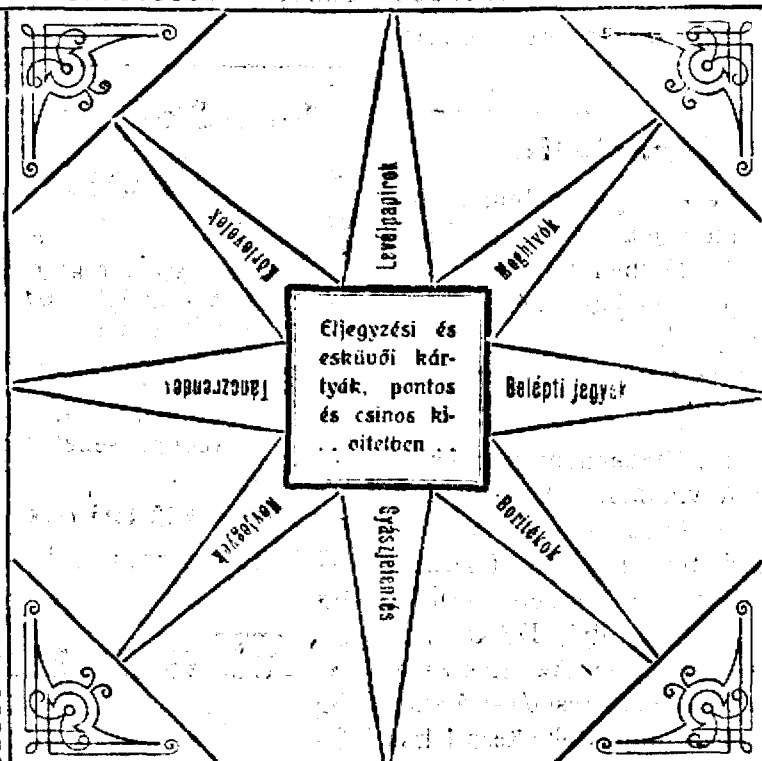
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Betű-
tömörítés.

Ajánlja
kifűnően berendezett és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően fel-
szerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyom-
tatási munkák gyorsan,
pontosan és a legmo-
dernebb kivitelben ju-
tányos árban készített-
nek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelterjedtebb vidéki politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 óra 24 korona.
1 óra 2 korona.

Vidéken:

1 óra 28 korona.
1 óra 2 kor. 40 f.

Szerkesztőségi telefon 357.
Kiadóhivatali . . . 151.

Önkéntes urak figyelmébe!

ajánlom dusan felszerelt katonai szövet raktáromat.

Elvállalok pontos és gyors kiszolgálás mellett minden fegyvernemhez
 tarto 6 3534

egyenruhákat
 legjutányosabb árban, előnyös feltételek mellett is.

Szíves megrendeléseket mielőbbre kérek, kiváló tisztelettel

Karácsonyi Márton,

katonai és polgári szabó

Weitzer János-utca 8.

APRO HIRDETÉSEK

A Kinek

ismeretség híján

házasúrsra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,

kulcsárra,
gazdasszóra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége,

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

Aki

mind Ezeket vétel vagy bérbevétel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

kis hirdetés

rovatát használja.

Egy jóforgalmu szatőcsüzet

korlátlan italmérés, trafik enge-
délylyel együtt, egyedüli üzlet egy
községben, családi ok miatt át-
adó. Cim a kiadóhivatalban. 3502

Angol és német

tanításra ajánlkozik okleveles, is-
mert szakember. Cim a kiadóban.
3501

Magyar és német

levelezésben tökéletes és irodai
munkákban jártas ur üzleti iro-
dába ajánlkozik. Cim a kiadóhi-
vatalban. 3490

Zongorában

alapos oktatást nyújt kezdők és
haladóknak. Bővebbet Halpern
Miksa cégnél, Szabadság-tér. 3530

Szőlőcsomagoló papir,

kosár függőgyekek jutányos áron
kaphatók Pichler Sándor papírke-
reskedésében Arad, Szabadság-tér
1. sz. Telefon 308. Vidéki meg-
rendelések azonnal eszközöltetnek.
2922

Egy jömenetelü

fűszer és korlátlan italméréssel
bíró üzlet más vállalat miatt jutá-
nyosan eladó. Cim a kiadóhiva-
taltban. 3542

Használt,

de jó karban lévő zongora eladó
Kossuth-utca 6 - 7. sz. alatt. 3544

Kossuth Eajos

legutolsó arcképe, 54/70. cm. alak,
kirakatok részére igen alkalmas,
2 K.-ért kapható Ingusz I. és Fia
könyvkereskedésében Arad, An-
drássy-tér. 173

Israelita ünnepi imakönyvek

makzók, olcsó és díszes ki-
állításban kaphatók Krausz Paulin
könyvkereskedésében Arad, Atzél
Péter-utca, Színházépületben. Ujévi
kártyák nagy választékban. Tele-
fon 511. 3241

Hegyaljai szőlőbirtok

vétel és eladása, Pankotától Pau-
lisig, legelőnyösebb fizetési, illetve
törlesztési feltételekkel. Weber
Károly, bankbizományi iroda, Pan-
kota. 3467

Délutáni

mellékfoglalkozást keres kettős
könyvvitelben jártas állami hiva-
taltok, Választ „Mellékfoglalkozás”
jelige alatt a kiadóhivatalba ké-
rek. 3449

Jó nevelésü

házi leány gyermekek mellé ajánl-
kozik. Cim a kiadóban. 3450

Kerestetik

**kisasszony dossie keze-
lésre.**

Kerestetik

megvételre egy jóforgalmu mosó-
intézet, mely már régebben fenn-
áll. Vétel készpénzzel. Ajánlato-
kat a lap kiadóhivatalába kérnek mo-
sóda jellegével.

Ujdonságok kölcsönzésre!

Szomaházi: Mindennapi problémák,
Bródy: A villamos, Andornakiné,
Leginor: Gyöngye emberek, Pásztor:
Tengeren, tengeren túl, Császár:
A színjátszás művészete. Dante:
A paradicsom, Ady, Dutka stb.
Holnap. Gömbösné: Az uriaszony.
Blicher Clausen: Erősebb az életnél
kölcsönzésre kaphatók Kerpel Izsó
kölcsönkönyvtárában Aradon. 262

4654—1909. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat

A kisjenői kir. bíróság mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi,
hogy Fodor István és csatlakozta-
tott társai végrehajthatóknak Incsi-
kás Jov szintyei lakos végrehaj-
tást szenvedő elleni 110 kor. 30
fill. tőkekövetelés és járuléka
iránti végrehajtási ügyében az
aradi kir. törvényszék, a kisjenői
kir. járásbírószék területén levő,
Szintye községben és határában
fekvő, a szintyei 51. sz. tjkvben
A. I. 14. sor. a. felvett beltelkes
háza 800 koronában, az ugyan-
ezen tjkvben A. I. 8. 12. 15. 16.
17. sorszámok alatt felvett ingat-
lanra 718 koronában és az ugyan-
azon tjkvben A. + 2. sor alatt
felvett lóherésre 72 korona ezen-
nel megállapított kikiáltási árban
az árverést elrendelte és hogy a
fentebb megjelölt ingatlan az 1909.
évi november hó 10. napján d. e. 9
órakor Szintye községhezánál meg-
tartandó nyilvános árverésen a
megállapított kikiáltási ár két-
harmadánál alacsonyabb árban el-
adhatni nem fog.

Árverezni szándékozó tartoznak
az ingatlan becsárának 10%-át,
vagyis 80 kor., 71 kor. 80 fillért és
7 kor 20 fillért készpénzben vagy
az 1881. évi LX. törvény cikk 42.
§-ában jelzett, árfolyammal szá-
mitott és az 1881. évi november
hó 1-én 3333. szám alatt kelt igaz-
ságügyminiszteri rendelet 8. §-ában
kijelölt óvadékképes értékpapirban
a kiküldött kezéhez letenni, avagy
az 1881. LX. t. c. 170. §-a értel-
mében a bánatpénznek a bíróság-
nál előleges elhelyezéséről kiállít-
ott szabályszerű elismervényt át-
szolgáltatni.

Vevő a bánatpénzt az árverés
befejeztével nyomban a vételár
10%-ig kiegészíteni köteles.

Kir. járásbírószék mint tkvi
hatóság.

Kisjenőn, 1909. évi augusztus
hó 11. napján.

3397

Tabajdy,

kir. ítélőtáblai bíró.

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli motorokat

kikölesönöz, elad és fel-
szerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, tele-
fon és villamos csengő
berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Irógép kezelésben jártas,
gyorsírászatot tudó

fiatal ember

azonnali alkalmazást nyerhet

„Aradi és csanádi
egyesült vasutak”

igazgatóságánál.

Okmányokkal felszerelt kér-
vények személyesen nyujtan-
dók át a vasutigazgatóság
(Csanádi palota II. em.) I.
osztályánál. 3541

Vendéglő átvétel!

Van szerencsém a városi közönség szíves tudomására
hozni, hogy a régi jó hírnévnek örvendő „Jópásztor”-hoz
címzett vendéglőt **átvettem** s azt saját vezetésem alatt to-
vább folytatom.

Főtörökvésem leendő, hogy az igen tisztelt vendégeimet
izletes jó magyar konyhával és mindig kitűnő hegyaljai bo-
rok kiszolgálásával teljesen kielégítek.

Abonnenseket házon kívülre is elfogadok úgy ebéd, mint
vacsorára. 3510

1 ebéd 3 tál étel 40 kr. Zóna reggeli 10 kr.

Pontos, figyelmes kiszolgálás. Asztaltársaságok találkozó helye.

Szíves pártfogásért esedezik

Herman Antal,

vendéglős.